

LIBRARY

JUL 09 1982

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: (312) 842-7325

VILNIS

VOLUME LXII Nr. 13

KETVIRTADIENIS, BIRŽELIO [JUNE] 24, 1982

KAINA 25 c.

KASDIEN

REAGANAS ŠNEKĖSIS DAR NELAIMĖTA TOLYN VIS LABIAU TURĖKIME GALVOJE

Kaip matome, prez. Reaganas nuo politikos nesišnekėti su Tarybų Sąjunga atsisakė. Atsisakė ne gera valia. Privertė atsisakyti subangavusios nuotaikos už įšaldymą branduolinio ginklo, už ratifikavimą SALT II sutarties, už reikalavimą tartis su TSRS.

Birželio 29 d. susitiks su Brežnevu ir šnekės. Tačiau, kol nėra atsisakę išsimislintos "tarybinės grėsmės" tariamam "laisvajam" pasauliui, kokia ta šnekta bus, vargu pasakyti.

Mūsų linkėjimai yra, kad Reagano ir Brežnevo šis susitikimas, jeigu jau nevisiškai, tai nors kiek atitolintų branduolinio karo grėsmę.

...

Paviršutiniškai žiūrint, taikos šalininkai triumfuoja. Simtatūkstančių demonstracijos ir čia, ir daug kur kitur skanduoja šūkius už taiką per nusiginklavimą. Demokratinė taikinga žmonija, kaip ant delno jau aišku, karo nenori, už taiką ir tautų sambūvį.

Tačiau ginklų arsenaluose tebėra sukrautos stirtos visokiausių ginklų, bombų, raketų su branduoliniais užtaisais karui, o ne taikai. Todėl taikos šalininkams dar nėra atėjęs laikas atsidvėsti nors laimėjimas, tarytum kaip tas Picasso balandis, jau beveik rankose.

Agresyviojo imperializmo karo "vanagai" dar tebėra nenuleidę rankų.

...

Kuo tolyn vis labiau mūsų administracija Vašingtone kompromituojasi pasaulio tautų akyse. Užstojusi Britanijos imperialistus konflikte su Argentina sukėlė prieš save visą eilę Lotynų Amerikos šalių. Afrikiečiai verda pasipiktinimu už flirtavimą su rasistine Pietų Afrika. Pažangiosios arabų tautos stačiai kolioja už bičiulivimąsi su Izraeliu ir t. t.

Ir prie ko monopolijos prives mūsų garsią Ameriką, vilkai žino. Prie gero tai tikrai neprives. Labai galimas daiktas, nuvarys nuo koto kaip patricijai nuvarė Romos imperiją.

...

Prasti reikalai su krašto ekonomika. Infliacija, nedarbas, palūkanos krašto ūkį smaugia. Ypač liarmuojanti padėtis statybos pramonėje. Balandžio mėnesį buvo vos parduota vienos šeimos 30,000 naujų namų. Kiek jų pasenėje sugriuvo, neregistruojama. Nenuostabu, kad nuomos už paprastą butelį reikia mokėti jau virš \$200.

Didžiųjų miestų pakraščiuose "favelų" dar nematyti, kaip matosi Lotynų Amerikos miestų pakraš-

Populiarus visoje Lietuvoje "Kupiškėnų vestuvių" etnografinis liaudies teatras surengė 500-ąjį vaidinimą.

Nuotraukoje: Su kupiškėnais dainuoja liaudies rašytojas Juozas Baltušis. A. Dilio nuotrauka

Stiprėja draugystė ir bendradarbiavimas

Svarbiu tarptautinio gyvenimo įvykiu tapo Nikaragvos respublikos valstybinės delegacijos oficialus draugiškas vizitas į TSRS. Dauge lyje užsienio atsiliepimų apie Tarybų Sąjungos ir Nikaragvos derybų rezultatus pabrėžiama, kad vėl patvirtintas principinis Tarybų Sąjungos užsienio politikos kursas tiek Vakarų pusrutulyje, tiek ir kituose pasaulio rajonuose,—kursas pašalinti esamus įtempimo žid-

čiuose, bet kelių kambarių bute, kad gyvena kelios šeimos, jau nebe naujiena. Ypač tai yra getuose.

...

Kokia koronė yra krašto ekonomikai nedarbas, pavyzdžiu gali būti Ohio valstija. Ten, kad valstijai išėitų pigiau, bedarbiams, išėjusiems į socialinio aprūpinimo žmonių armiją, valstija siūlo išvykti darbo ieškoti į kitas valstijas. Išvykstantiems sumoka kelionės išlaidas ir kas mėnesį pasiūnia \$100, kol susiranda darba.

Bet niekas iš to neišvengs. Nedarbas ir kitose valstijose. Pagal šią programą nuo 1980 metų teatsirado tik apie 300 bedarbių susižavėjusių šiuo siūlymu, nežiūrint kad socialinio aprūpinimo pašalpas Reaganas apkarpė.

...

Po "Vilnies" dalininkų suvažiavimo laikraščio darbuotojams, skaitytojams naujais uždaviniais yra rasti naujų skaitytojų bei finansinės paramos, kad laikraštis gyvuotų.

Žinoma, tai nėra lengva, kai pažangioji lietuvių masė paseno, o iš naujųjų ateivių naudos kaip iš ožio vilnų. Tačiau vasaros metu šis tas galima padaryti.

Vasaros metu yra daugiau progų susitikti su pažįstamais, pakalbinus juos daugelis neatsisakytų užsipnumeruoti ar paremti. Kur eisime, kur būsime, turėkime tai galvoje.

S. J. Jokubka

nus ir užkirsti kelią naujiems, nesikišti į valstybių ir tautų vidaus reikalus, sureguliuoti ginčijamus klausimus taikiomis priemonėmis, prie derybų stalo.

Tarybų šalis ryžtingai solidarizuojasi su didvyriška nikaragviečių tauta, kuri Sandino nacionalinio išsivadavimo fronto vadovaujama, pertvarko visuomenės santykius demokratijos ir socialinės pažangos pagrindais ir kartu yra priversta įtempti jėgas, kad duotų atkirtį nesibaigiančioms JAV ir jų bendrininkų provokacijoms bei išpuoliams ir apgintų savo nepriklausomybę. TSRS visiškai parėmė taikingus Nikaragvos pasiūlymus, kuriais siekiama normalizuoti padėtį Centrinėje Amerikoje.

Kaip pažymima bendrame Tarybų Sąjungos ir Nikaragvos komunikate, šalys griežtai pareikalavo nutraukti JAV grasinimus Nikaragvos, Kubos bei kitų Centrinės Amerikos ir Karibų baseino valstybių adresu, pasmerkė Amerikos kišimąsi į Salvadora reikalus.

Derybose, vykusiose nuoširdumo ir visiško savitarpio supratimo aplinkoje, išryškėjo abiejų šalių pozicijų svarbiausiais dabartinės tarptautinės padėties klausimais bendrumas. Nikaragva visiškai parėmė taikius Tarybų Sąjungos pasiūlymus.

Vienas iš svarbiausių derybų rezultatų—draugiškų Tarybų Sąjungos ir Nikaragvos santykių stiprinimas ir plėtojimas. Šalys pabrėžė TSKP ir SNIF ryšių svarbą.

Sėkmingai vystomi dviejų šalių prekybiniai ir ekonominiai, moksliniai-techniniai ir kultūriniai ryšiai.

Dar vienas didelis indėlis į šių ryšių plėtojimą yra Maskvoje pasirašytas vyriausybės susitarimas dėl tolesnio ekonominio ir techninio bendradarbiavimo vystymo, taip pat kai kurie kiti dokumentai, kuriuose numatoma padėti vystyti svarbiausias Nikaragvos ekonomikos šakas. Karštai sveikindamas

ANGLIJOS KOMUNISTŲ LAIKRAŠTIS

Jau pusšimtis metų Anglijos komunistų laikraštis "Morning Star" ("Ryto žvaigždė") nuosekliai laikosi savo principų: rūpinasi ir gina dirbančiųjų teises. Anksčiau vadėnesis "Daily Worker", laikraštis pasirodė Vakarų pasauli apėmusios didžiosios depresijos metais ir, pradedant tuo sunkiu liaudžiai laikmečiu, nuolat kovoja už pažangą, siekia panaikinti eksploataciją.

Tik pasirodžius laikraščiui, jo redakciją plūste užplūdo Scotland Yard sekliai. Leidinio darbuotojai buvo ne kartą suimti. Tačiau vyriausybės gąsdinimai nedavė lauktų rezultatų: komunistų laikraštis nenustojė ejęs.

Valdžios atstovai ir šiuo metu visaip kliudo redakcijos darbui, "Morning Star" persekioja laikraščiu rinkos magnatai. Tačiau visos jų pastangos yra bergždžios. Komunistų laikraštis sulaukia vis daugiau paramos, jis įgyja naujų draugų.

Ilgą ir sudėtingą kelią nuėjo "Morning Star". Laikraštis kritiko konservatorius, nuolaidžiavusius hitleriniam fašizmui, vienintelis iš Anglijos spaudos nepritarė Miuncheno suokalbiui. Išsaugoti taiką—ši tema aktuali ir šiandien, kai Londonas aklyi vykdo Washingtono įsakymus, talkina jam didinant tarptautinį įtempimą.

Tik pradėjęs eiti Anglijos komunistų dienraštis griežtai pasisakė vyriausybės ekonominės politikos adresu. Smerkiamas ir dabartinis konservatorių kursas, vedantis prie socialinių išlaidų mažinimo, bedarbių armijos didėjimo, ekonominės krizės gilėjimo.

"Morning Star"—vienintelis Anglijos laikraštis, kurį išlaiko skaitytojai. Tai pirmasis nacionalinis dienraštis, kuris egzistuoja ne kaip pelno davėjas, o teikiantis informaciją žmonėms. Redakcijoje yra "Kovos fondas", kurį papildė aukos. 1930 metais fondas kas mėnesį iš skaitytojų gaudavo po 300 svarų sterlingų. Dabar ši suma siekia iki 10 tūkst. svarų. Anglijos liaudis remia "Morning Star"—šalies komunistų laikraštį, dirbančiųjų organizatorių ir vadovą. J.

...

— Niujorke birželio 19-20 dienomis įvyko Labor Research asociacijos konferencija, nukreipta prieš daugnacionalines korporacijas. Konferencijoje dalyvavo ir Australijos laivakrovių delegacija neskaitant 50 profsąjungų delegacijų.

šiuos susitarimus, Nikaragvos laikraštis "Barikada" pažymi, kad jie turi labai svarbią reikšmę socialiniam ekonominiam Nikaragvos vystymuisi pažangos keliu.

N. Cigiris

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly (659-780)

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50; Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00; foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
"VILNIS" - 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-780)

Laukiant Reagano ir Brežnevo susitikimo

Kiek gero padarys pasaulio saugumui prez. Reagano ir Brežnevo susitikimas birželio 29 d. Ženevoje, dar anksti spėlioti. Visas sviestas žino, kad Reagano ir Brežnevo nuomonės užtikrinimui taikos pasaulyje yra skirtingos kaip diena ir naktis. Vienas taikos siekia ginklų žvanginimu, antras maksimaliu nusiginklavimu. Vienam rūpi monopolijų saugumas pasaulyje, antram—žmonių išsilaisvinimas iš žmogaus kito žmogaus išnaudojimo.

Tačiau žmonijos viešoji nuomonė yra už taiką pasaulyje, nežiūrint kokiais keliais ji būtų siekiama. Kaip konstatuoja Tarptautinė nepriklausoma komisija nusiginklavimui, nuo branduolinių raketų nėra apsigynimo ir negali būti jokio. O raketų, anot švedų diplomato Jan Mortenson, yra tiek, kad mūsų civilizacijai gali sugriauti dešimt kartų.

Kaip lazda nėra taikos simbolis, koks bebūtų ginklas irgi nėra taikos simbolis. Kaip lazda, taip ginklas, koks jis bebūtų, yra užpuolimui kito ar apsigynimui. Ginklavimosi varžybos ir yra vienu užpuolimui, antru apsigynimui. Bet tokios varžybos be perstojo yra daugiau kaip nesąmonė, kai nūdien kas metai ginklavimuisi išleidžiama mažiausia \$500 milijonų. Jeigu tiek pinigų būtų išleidžiama žmonių gerbūviui, būtų didelė naujiena, kad pasaulyje badauja bei vos vegetuoja milijonai žmonių.

To dar nepakanka. Jungtinių Tautų generalinio sekretoriaus padėjėjo nusiginklavimo reikalams apskaičiavimu, ginklų tobulinimo ir kitokiems ginklavimosi reikalams dirba apie 200,000 mokslininkų. Jie džiovina savo smegenis, kaip padaryti branduolinę raketą vieną už kitą efektyvesnę, kaip padaryti moderniškesnį ginklą, nešantį daugiau žmonėms mirčių bei kančių. O jeigu šie apie 200,000 mokslininkų būtų nukreipti ieškoti būdų, kad žmonėms lengviau ir smagiau būtų gyventi, kiek gero jie padarytų žmonių gerbūviui. Vėžio ligas nugalėtų lengviausiai, kaip yra nugalėtos džiuvos, raupų bei kitos ligos. Fabrikuose keli darbininkai iš pulto valdytų visą fabriką. Labai galimas daiktas, atostogų važinėti į Mėnulį. Apie dviejų šimtų tūkstančių mokslininkų smegenys nėra juokas. Jeigu šios smegenys gali sukurti pekliskus ginklus, lygiai taip galėtų sukurti priemones žmonėms atsipalaiduoti varginančių nepatogumų.

To paties Jungtinių Tautų generalinio sekretoriaus padėjėjo nusiginklavimo reikalams Jan Morteson apskaičiavimu, nuo to, kai žmonijos istorija buvo pradėta užrašinėti, pasaulyje buvo 14,000 karų ir juose žuvo apie trys ir pusė milijono žmonių. Daugelis gal pasakys, jeigu karai jų nebūtų sunaikinę, šiandien netilptumėm Žemės rutulyje. Nesąmonė! Mokslo žmonių yra konstatuota, kad vien tik Amazonės upės baseinas, jeigu būtų paverstas duonos gamybai, daugiau kaip pusę žmonijos išmaitintų.

Mūsų ir visų tų, kurių šimtai tūkstančių demonstruoja ir reikalauja pasaulyje taikos per nusiginklavimą, linkėjimai yra, kad Reaganas su Brežnevu susitikę Ženevoje padarytų nors trupinėlį gero pasaulio saugumui. Išties, jeigu yra ginklų pasauliui sugriauti dešimt kartų, kodėl nesitarti dėl ginklų tik devyniems kartams sugriauti, paskui aštuoniems kartams sugriauti, paskui septyniems kartams sugriauti ir taip po truputį prieiti prie to, kad ginklų neturėti nė vienam kartui pasaulio sugriovimui.

Tiesa, nėra lengva tai padaryti. Bet pradžia yra. Buvo susitarta dėl SALT I sutarties ir sutartis abiejų pusių ratifikuota. Buvo susitarta ir dėl SALT II sutarties, bet dėka Vašingtono kietakakčiams viskas sugriuvo. Reaganas ir Brežnevas susitikę turėtų susitarti, kad SALT II sutartis Vašingtone turėtų būti nuimta nuo lentynos, ratifikuota ir jos laikomasi iki bus susitarta dėl SALT III sutarties. Tai vienintelis kelias į taiką per nusiginklavimą, o ne sugalvoti visokie STARTai.

Gražino Čekoslovakijai auksą

18,4 tonos aukso, dėl įvairių priežasčių užlaikyto Vakaruose, pagaliau grįžo į Čekoslovakiją. CSSR spauda, pranešusi šį faktą, padėjo tašką ilgos istorijos pabaigoje. Dešimtis metų reakciniai Vakarų sluoksniai įvairiausiomis spekuliacijomis bandė padaryti iš aiškaus klausimo "neišsprendžiama" problemą. Apie tikrąją padėtį neseniai smulkiai informavo laikraštis "Rude pravo" straipsnyje "Mūsų nacionalinės garbės reikalas".

Buvo kalbama apie auksą, kurio per Antrąjį pasaulinį karą okupuotoje Čekoslovakijoje prisigrobė nacistai. Hitlerininkai išvežė jį į Vokietiją. Sutriuškinus fašizmą,

auksą konfiskavo sąjungininkai, ir jis turėjo būti perduotas teisėtam šeimininkui—Čekoslovakijos liaudžiai. Tačiau Vakarų valstybės, pažymi "Rude pravo", ne per daug skubėjo gražinti svetimą auksą. Laikraštis atskleidžia politinę šio akto esmę: po 1948 metų vasario mėnesio Čekoslovakijoje įvyko socialinių pakitimų, kurie nepatiko Vakarams. Tai atvirai vėliau pripažino Amerikos prezidentas H. Trumenas.

Aukso gražinimas jokių būdu nebuvo susijęs su dvišaliais susitarimais. Bet JAV ir Didžioji Britanija pradėjo trukdyti gražinti vertybes, kai neteko

Iš sunerimusio pasaulio dėl rytojaus

TSRS DĖS VISAS PASTANGAS

Afrikos pažangusis jaunimas yra tvirtai įsitikinęs, jog Tarybų Sąjunga dėš visas pastangas, kad būtų pašalintas karo pavojus, sudarytos sąlygos tautoms vaisingai bendradarbiauti, duodamas interviu TASS-o korespondentui, pareiškė judėjimo už San Tomės ir Prince išsivadavimą koordinatorius A. B. Pintu.

Tarybinė liaudis, pasakė jis, gerai žino, kas yra karas. Per Antrąjį pasaulinį karą TSRS neteko 20 milijonų savo sūnų ir dukterų. Kaip tik tarybinių žmonių narsumo dėka pasaulis buvo išgelbėtas nuo rudojo maro.

GALI SUKELTI KARĄ

Žinomas Olandijos visuomenės veikėjas M. von Mejenfelt stojo prieš naujų Amerikos vidutinio veikimo nuotolio branduolinių priemonių dislokavimą Vakarų Europoje. Duodamas interviu laikraščiui "Varhait", jis pabrėžė, kad, igyvendindamas Briuselyje priimtą nutarimą, NATO blokas gali sukelti karą Europoje. Todėl šie metai turi tapti aktyvios kovos prieš šį NATO nutarimą, plačiųjų gyventojų masių mobilizavimo kovai prieš pavojingus Siaurės Atlanto bloko planus.

TSRS DĖS VISAS PASTANGAS

Afrikos pažangusis jaunimas yra tvirtai įsitikinęs, jog Tarybų Sąjunga dėš visas pastangas, kad būtų pašalintas karo pavojus, sudarytos sąlygos tautoms vaisingai bendradarbiauti, duodamas interviu TASS-o korespondentui, pareiškė judėjimo už San Tomės ir Prince išsivadavimą koordinatorius A. B. Pintu.

Tarybinė liaudis, pasakė jis, gerai žino, kas yra karas. Per Antrąjį pasaulinį karą TSRS neteko 20 milijonų savo sūnų ir dukterų. Kaip tik tarybinių žmonių narsumo dėka pasaulis buvo išgelbėtas nuo rudojo maro.

GALI SUKELTI KARĄ

Žinomas Olandijos visuomenės veikėjas M. von Mejenfelt stojo prieš naujų Amerikos vidutinio veikimo nuotolio branduolinių priemonių dislokavimą Vakarų Europoje. Duodamas interviu laikraščiui "Varhait", jis pabrėžė, kad, igy-

politinį vystymąsi. Vakarų vyriausybės siejo aukso gražinimą su gerokai perdėtomis pretenzijomis dėl liaudies valdžios nacionalizuoto užsienio pliečių ir firmų turto, su kai kuriomis kitomis išgalvotomis sąlygomis. Visa tai buvo daroma, nors CSSR ne kartą sakė yra pasirošusi atiduoti tam tikrą kompensaciją. Buvo paruošti ir atitinkami susitarimai. Tačiau juos užblokavo Jungtinės Valstijos...

Nepaisant visų intrigu, "auksinis" šantažas žlugo. Aukso gražinimas, remiantis vadinamosios trišalės komisijos, posėdžiausios vasario 20-ąją Ciuriche, nutarimu. Kartu išspręsti per karą ir po jo iškilę finansiniai ir turtiniai teisiniai klausimai tarp CSSR iš vienos pusės ir JAV bei Didžiosios Britanijos—iš kitos. Prielaidas tam sudarė tarpvyriausybinių susitarimų, pasirašyti Prahoje šių metų vasario 29 dieną. "Taip, praėjus trisdešimt septyneriems metams po karo, buvo galutinai sureguliuota viena iš problemų, kurias mūsų liaudžiai

vendindamas Briuselyje priimtą nutarimą, NATO blokas gali sukelti karą Europoje. Todėl šie metai turi tapti aktyvios kovos prieš šį NATO nutarimą, plačiųjų gyventojų masių mobilizavimo kovai prieš pavojingus Siaurės Atlanto bloko planus metais.

JAPONIJOS MOKSLININKAI

Būtina apginti taiką, apsaugoti žmoniją nuo visiško sunaikinimo grėsmės, nurodoma žinomų Japonijos mokslininkų pareiškime, kuris nusiųstas Jungtinių Tautų organizacijai. Jame pabrėžiama, kad "negalima užtikrinti tautų saugumo kaupiant branduolinį ginklą". Japonijos mokslininkai kritikuoja liberalų demokratų partijos vyriausybės kursą stiprinantį Japonijos ir Amerikos karinę sąjungą.

AIRIJOS KOMUNISTAI

Airijos Komunistų partijos XVIII suvažiavimo dalyviai solidarizavosi su besivystančių šalių kova prieš imperializmą, ryžtingai pasmerkė Washingtono ir jo sąjungininkų mėginimus sutrukdyti galutiniam Azijos, Afrikos ir Lotynų Amerikos tautų išsivadavimui. Jie gynė Afganistano revoliuciją, parėmė Lenkijos komunistus, kovojančius prieš kontrrevoliucines antisocialistines jėgas, už tai, kad būtų išspręstos Liaudies Lenkijai iškilusios socialinės bei ekonominės ir politinės problemos.

Tarybų Sąjunga ir kitos socialistinės sandraugos šalys, pabrėžė suvažiavimo delegatai, yra tikra taikos ir pažangos tvirtovė mūsų planetoje.

PĀVERTĖ DIDŽIULIŲ POLIGONU

Kairiosios opozicijos Sicilijos srities vyriausybėje atstovai pareikalavo atšaukti bet kokius karinius manevrus šios Italijos salos rajone.

Laikraštis "Paeze sera" rašo, kad pietinė Tirėnų jūros dalis šiandien paversta didžiuliu NATO poligonu. Vien šiais metais ten maždaug 10 kartų vyko kariniai manevrai, priimena laikraštis.

Italijos demokratinė visuomenė labai nerimauja, kad Sicilijoje yra daug Amerikos ir NATO bazių bei objektų.

primetė gėdingas Miuncheno suokalbis, karas ir fašistinė okupacija",—konstatuoja laikraštis.

Pagal tarybinę spaudą

Trumpai

— Daugiau kaip 100 žydų religinių lyderių kreipėsi į žydų bendruomenes, kad suaktyvėtų prieš ginklavimosi varžybas branduoliniais ginklais ir siektų, kad pasauli neištiktų tragedija.

— AFL-CIO profsąjungų vykdomoji taryba užgrynė rezoliuciją, reikalaujančią ratifikuoti SALT II sutartį. Už rezoliuciją balsavo ir pats AFL-CIO prezidentas Lane Kirkland.

— JAV Jaunų Darbininkų Išsilaisvinimo lygos (komjaunimo) prezidentas James Steele Maskvoje tarybinio komjaunimo kongrese pasakė kalbą, kuri buvo palydėta tarybinio jaunimo ilgai trunkančiais aplovismentais.

Vilnis, 1982 birželio 24

Šis numeris šiek tiek brėžiamas

LAIKAI JAU NE TIE

Jungtinės Amerikos Valstijos atkakliai nenori pripažinti, kad laikai pasikeitė ir kad nūdieninė situacija pasaulyje reikalauja daug ką pakeisti savo politikoje, neišskiriant ir santykių su savo partneriais. Nėra šiandien to besąlyginio partnerių paklusnumo, kuriuo daug metų naudojosi Vašingtono politikai, išstatydami savo elgseną tarptautinių santykių arenoje. Argi ne reikalaujama iš Vakarų Europos šalių prisijungti prie vadinamųjų "sankcijų" prieš Tarybų Sąjungą ir Lenkiją. Ypatingai Vašingtonui rūpi sužlugdyti projektą "Dujos—vamzdžiai". Tarp kitokių argumentų, kuriais operuoja Reagano administracija yra ir toks, kad, girdi, įgyvendintas projektas padidins Vakarų Federatyvinės respublikos, Prancūzijos, Italijos ir kitų šalių priklausomumą nuo Tarybų Sąjungos.

Tačiau ar dėl tokios "nepriklausomybės" Vakarų Europos šalys nepasiduoda Vašingtono spaudimui? Prancūzija ir Vakarų Vokietija atvirai pareiškė, kad jos nepasiduos Reagano administracijos spaudimui nutraukti su Tarybų Sąjunga kontraktus dėl projekto "Dujos—vamzdžiai". Vakarų valstybių vadovai supranta, kad sistemingas Sibiro dujų gavimas padės diversifikuoti energijos gavimo šaltinius, sumažins pernelyg didelę priklausomybę nuo kitų jos tiekėjų ir pirmiausia nuo Jungtinių Amerikos Valstijų energetikos monopolijų.

Žurnale "Fortune" neseniai rašyta, jog JAV energetikos monopolijos padariusios milijardines išlaidas, kad 80-tais metais padidintų akmens anglies eksportą. Todėl neatsitiktinumas, kad anglies gavybos pramonės atstovai perspėjo R.

Kaip paremti turtuolius, kad jie padėtų vargšams?

Juokingas tai atrodo klausimas, nes turtuolių šelpti tikrai nereikia, jeigu jie nori padėti vargšams—jiems pakanka turtu, kad bent jau iš bado išgelbėtų jiems dirbančius ir jų lobius kraujančius vargšus tautiečius. Tačiau pasirodo, kad "Draugo" autoriai, taip besirūpinę kitų Amerikos kraštų reikalais, isitikinę ir tai viešai skelbia: jeigu norima išgelbėti jiems taip mielus Centrinės Amerikos reakcinius ir fašistinius režimus, kuriuos jie, skirtingai nuo viso pasaulio, vadina laisvais ir demokratiniais, reikia padėti tiems režimams tiek, kad jie galėtų sušelpiti vargšų mases, o šios tada nesukildinėtų prieš JAV monopolijas ir tuo pačiu R. Reagano administracijai mielus diktatorius. Taip ir rašo "Drauge" vienas iš jos "politikų" A. Jotautas: "Jeigu laisvosios ir demokratinės valstybės nesiima priemonių sustiprinti valdžios žmones, kad jie galėtų ekonomiškai padėti ir materialiai išlaikyti skurstančius laukų darbininkus, tai ginklais, gaunamais per Nikaragvą ir Hondurą, laimės prieš savus ginklus". Nors ir nelabai raštingai išdėstyta mintis, tačiau nesunku suprasti, kad A. Jotautas laiko būtinu paremti tiek Salvadoro valdančius sluoksnius, jog jie galėtų pamaitinti ir apmokyti išnaudojamų valstiečių mases, o šios tada būtų patenkintos geru gyvenimu ir nemaištautų, tegul jų gaminamais ar gaunamais krašto turtais pirmiausia ir toliau naudotųsi užsienio

Reagano administraciją nesigailėti pastangų projekto "Dujos—vamzdžiai" sužlugdymui. Gi "Washington Post" irgi susirūpino, kad Sibiro dujų tiekimas Vakarų Europos valstybėms gali pakenkti Amerikos anglies eksporto didėjimui, "padaryti nuostoliu JAV kalnakasybos pramonei, geležinkeliui ir uostams". JAV nepaiso kitų valstybių—net ir savo partnerių interesų, ir imasi jų atžvilgiu diktato politikos, bandydamos priversti jas elgtis taip, kad išgavus sau didžiausią naudą.

Tokie interesai Jungtines Valstijas skatina sužlugdyti ir Japonijos firmų dalyvavimą kartu su TSRS įsisavinant Sachalino šelfo naftą ir dujas. Vienok, kaip pradžioje užsiminėme, laikai jau ne tie ir dėdei Seimui vis dažniau nepavyksta primesti diktato politiką, priversti elgtis net ir savo partnerius, kaip kad jis norėtų. Konkurencinės kovos dėsniai tarp kapitalistinių valstybių verčia jas elgtis savistoviau, neaplenkiant ir joms naudingo ekonominio bendradarbiavimo su Tarybų Sąjunga. Dabar Vakarų Europa kartu su Japonija pagamina žymiai daugiau produkcijos, negu JAV, gi prieš 15-20 metų žymiai daugiau produkcijos pagamindavo JAV. Per pastaruosius 30-35 metus bendrajame kapitalistinių šalių eksporte Jungtinių Amerikos Valstijų dalis sumažėjo nuo trečdaliu iki aštuntadaliu, o Vakarų Europos šalių dalis eksporte padidėjo nuo 29 iki 55 procentų. Tai reikšmingai rodo, kaip šie laikai nepanašūs į ankstesnius, kodėl JAV monopolinio kapitalo toks įniršis, ir kodėl toks nuožmus JAV noras organizuoti globalinį kontrpuolimą.

Stepas Grigas

monopolijos ir savilatifundistai bei fabrikantai.

Vargas su ta mūsų nacionalistų ir klerikalų "tarptautine politika". Remdami visa, kas reikalingiausia, ir drauge kalbėdami demokratijos vardu, jie visiškai susipainioja arba praranda sugebėjimą mąstyti. Tad, reikalaujamas padėti Centrinės Amerikos vargšams šelpiant tuo tikslu turčius, čia pat A. Jotautas piktinasi: "Salvadoras išgyvena tragediją, nes nepajėgia suvaldyti dešiniųjų, saugojančių savo nuosavybę". Tad, kaip tie valdantys sluoksniai, kurie saugo tik savo nuosavybę ir tuo pačiu negailestingai išnaudoja savo skurstančius tautiečius, atiduos šiems ekonominei paramą, kurią amerikiečiai per juos skiria Centrinės Amerikos vargstantiems žmonėms?

Kažkokia visiška nesąmonė!

Bet nereikia stebėtis, kad "vaduotojų" laikraščiai tų nesąmonių tiek prirašo, kai tik ima "šviesti" savo skaitytojus dėl įvykių Centrinėje Amerikoje. Ten susidariusi situacija visiškai aiški kiekvienam tikrai demokratiškai nusiteikusiam žmogui, tame tarpe—amerikiečiui. Centrinėje Amerikoje turčių sauja, besiremianti vien ginkluotomis jėgomis ir žiauriomis diktatūromis, tiek nuskurdino liaudies mases, kad jos daugiau nebegali rasti kitos išeities, kaip stoti į žūtbutinę kovą, tačiau antidemokratiškiausias diktatūras prieš Centrinės Amerikos tautas remia JAV monopolijos ir valdžia, nes kaip tik tos monopoli-

Danijos jaunimas už taiką

Vis labiau plintančios marksizmo-leninizmo idėjos, Tarybų Sąjungos laimėjimai kuriant komunistinę visuomenę, nuosekli TSRS kova už tarptautinio įtempimo mažinimą, jos nuolatinis rūpinimasis taikos išsaugojimu skatina danų vaikų ir merginų domėjimąsi DKJS. Juo labiau kad kasdieninėje savo veikloje sąjunga vadovaujasi reikalavimais, kuriuos iškėlė Danijos jaunimas kovai prieš stiprėjanti monopolijų puolimą, ginklavimosi varžbas.

Salies jaunimas nori atsikratyti baimės dėl rytdienos, kurią kelia kapitalistinė sistema, socialinė nelygybė ir beteisiskumas.

Dabar Danijoje yra 120,000 jaunų žmonių iki 25 metų, kurie neturi darbo. Be to, kasmet bendrojo lavinimo mokyklas baigia 80,000 jaunų danų, kurių kas ketvirtas pradeda savo pirmus savarankiškus žingsnius nuo eilės darbo biržoje. O juk reikia nemažai lėšų, kad igytum vidurinį išsilavinimą, o vaikinai ir merginos, svajojantys pakliūti į aukštąsias mokyklas, priversti kreiptis į bankus ir imti paskolą su dideliais procentais, kuriuos jie tebemoka ir baigę mokslus. Jų padėtį sunkina tai, kad daugiausia bedarbių—iš asmenų su aukštuoju ir viduriniu išsilavinimu.

Ne geresnis ir profesinių technikos mokyklų moksleivių likimas. Dauguma jų stengiasi igyti vien teorinių žinių, o paskui meta mokyklą. Ekonominės krizės sąlygomis gauti mokinio vietą (o be to neįmanoma pradėti praktikos) pavyksta toli gražu ne kiekvienam. Tokioje padėtyje Danijoje dabar atsidūrę 13,000 jaunuolių, daugumos jų laukia bedarbio likimas.

Tačiau kad ir kokia katastrofiška padėtis, vietos valdžia nenori deramai pasirūpinti šiomis itin aktualiomis jaunimui problemomis, nes tai gali pakenkti monopolijoms. Danijos vyriausybė gina ne darbo žmonių, o stambaus kapitalo interesus. Tai negali nekelti teisėto šalies jaunimo pasipiktinimo. Jis nenori taikstytis su monopolijų viešpatavimu ir atkakliai gina savo teises ir interesus.

DKJS atkakliai kovoja, kad Danija išeitų iš NATO, pasisako už taiką ir nusiginklavimą, už nebranduolinės zonos sukūrimą Europos šiaurėje, prieš Danijos teritorijos pavertimą NATO karo poligonu ir šio bloko sandėlių Danijos žemėje

jos yra vienos iš pagrindinių Centrinės Amerikos tautų išnaudotojų ir jų skurdo priežasčių. Tad kalbėti apie kurią nors humanišką ar demokratinę Amerikos administracijos misiją tuose turtų pilnuose ir drauge socialine neteisyste ir siaubingu masių skurdu pertekusiuose kraštuose, yra tokia pat nesąmonė, kaip ir ieškoti Centrinės Amerikos ateities (pagal "Draugą" ir panašius—laimingos) vargšų materialiniame šelpime per savanaudžių turčių malonę ir fašistines diktatūras, savo prigimtimi aršiausiai priešiškas tautos daugumai. Tai supranta ir padorus ne tik Centrinės Amerikos, bet ir JAV katalikų dvasiškiai. "Draugo" autorius gi dėl jų sveikos nuovokos ir dorumo piktinasi: "kartais net JAV pamaldose iškabina revoliucionieriaus Sandino paveikslą ir meldžiasi už sandinistų pasisekimą ir kitų Centro Amerikos kraštų išlaisvinimą "iš diktatorių".

Lietuvių katalikų pabėgėlių veikėjai kitoki: jie už tų žiauriausių diktatorių išgelbėjimą. V. Kaunietis

statybą. Istorija rodo, kad NATO yra ne gynybinė sąjunga, o pirmiausia agresijos įrankis Vakarų militaristų, kuriems vadovauja JAV, rankose.

Pastarojo meto įvykiai akivaizdžiai rodo, kad Amerikos administracija pasiryžusi stiprinti ginklavimosi varžbas ir didinti konfrontaciją. Ji atkakliai nenori pritarti taikiems TSRS pasiūlymams, delsia ir blokuoma derybas nusiginklavimo ir karinio įtempimo mažinimo klausimais. Todėl svarbiausiu uždaviniu danų komjaunuolių laiko aiškinti jaunimui pozityvius TSRS pasiūlymus ir agresyvios JAV politikos pasekmių pavojingumą. Visur, kur organizuojamas parašų rinkimas, demonstracijos ir eitynės su deglais, kur vyksta mitingai ir susirinkimai, skirti kovai už taiką ir įtempimo mažinimą, prieš ginklavimosi mažinimą, prieš ginklavimosi varžbas,—pirmose gretose žengia danų komjaunuoliai.

Danijos komunistinė jaunimo sąjunga, ištikima proletarinio internacionalizmo principams, palaiko tvirtus draugystės ryšius su 75 kitų pasaulio šalių jaunimo organizacijomis, taip pat, su Lenino komjaunimu. I. REVIKINAS

VYRAMS

"Pačiame jėgų žydėjime"—dainai sakome apie keturiasdešimtmečius vyrus. Ir vis dėlto su nuoskauda tenka konstatuoti, jog tuo pat metu jau susiduriama su žmogaus senėjimu. Šis procesas prasideda jau apie 25-uosius gyvenimo metus, kai galutinai sukalkėja ilgųjų kaulų antkaulių kremzlės ir žmogus nuostoja augti.

Senėjimo požymiai labiausiai pastebimi odoje. Nykstant riebaliniam sluoksniui, natūralios raukšlės senstant gilėja, pakinta ir pati oda—ji darosi sausa ir glebi, nes sumenkėja prakaito ir riebalų liaukos. Neretam vyrui po keturiasdešimties nuotaiką gadina plikimas ir žilimas, nors šie reiškiniai dar ne senatvės įrodymas.

Po keturiasdešimties užtenka valgyti tiek, kad žmogus normaliai gyventų ir dirbtų neliesėdamas ir netukdamas. Manoma, jog žmogui, dirbančiam "sėdimą" darbą, užtenka 2,600, o sunkiai triūsančiam darbininkui reikia 4,000 ir daugiau kalorijų.

Dar labai svarbu po darbo tinkamai pailsėti. Tarnautojas, praleidęs dieną prie rašomojo stalo, turėtų daugiau judėti gryname ore. Poilsis neturi dirginti nervų sistemos. Tačiau poilsio negalima tapatinti su nieko neveikimu, kuris mažiau išsekina, negu įtemptas protinis darbas.

Labai naudinga 2-3 kartus per dieną atlikti kvėpavimo pratimus, kurių tikslas—gerai išvėdinti plaučius. Tiek nedaug pastangų—kelis syk prie atviro lango įkvėpti gryno oro ir jį iškvėpti,—o rezultatas akivaizdus: pasitaiso nuotaika, kyla darbo našumas. Atsipalaiduoti padeda ir nuoširdus juokas. Ne veltui sakoma, jog juokas prailgina gyvenimą.

•••

— Netoli Pittsburgo miesto American Standard įmonės darbininkai laimėjo 205 dienas trukusį streiką. Beveik 4,000 darbininkų išsikovojo ir algų padidinimą, ir kitus benefitus. Nenusileido kompanijai kaip daugelyje vietų nusileidžia susimažinti algas. 3

ŠIUOLAIKINIS PASAULIS IR VATIKANAS

Pasirodė nauja, 28-ta, "Mokslinio ateizmo klausimų", kuriuos leidžia Visuomenės mokslų akademijos prie TSKP CK Mokslinio ateizmo institutas, knyga. Joje įvairių šalių mokslinių įstaigų mokslininkai analizuoja padėtį katalikų bažnyčioje, jos vietą šiuolaikiniame pasaulyje, ateistinio darbo klausimus ir kita.

Gilios socialinės permainos, kurias sukėlė marksizmo-leninizmo idėjų įgyvendinimas Tarybų Sąjungoje ir kitose socializmo šalyse, ateizmo, religinio indiferentiškumo plitimas visame pasaulyje sudavė smūgį katalikų bažnyčiai, susilpnino jos pozicijas. Ieškodami išeities, Vatikano veikėjai buvo priversti imtis manevrų, taikytis prie laiko dvasios, netgi keisti daugelį įprastinių konservatyvių pozicijų.

Vienas iš dabartinės katalikų bažnyčios krizės požymių, rašo savo straipsnyje Lietuvos TSR Mokslų Akademijos akademikas Vladas Niunka,—tai, kad jos socialinė doktrina prarado autoritetą plačiosiose masėse. Vatikaną banguina, kad marksistinės-lenininės idėjos užvaldo pasaulį. Tačiau religijos ideologai supranta, jog visiškai atmesti marksizmą jie nebegali, nes daugelio akyse dar labiau susikompromituotų. Taigi, vengdami prieš jį atvirai pasisakyti, renka kitus kovos būdus.

Vatikano spauda bando įrodinėti, kad katalikų bažnyčia neva smerkianti kapitalistinį išnaudojimą ir pritarianti darbo žmonių siekimui sukurti teisingesnę visuomenę. Tačiau, kaip pažymi akademikas V. Niunka, Vatikanas, kritikuodamas kapitalizmą, nenužengia toliau negu buržuazinis reformizmas.

Savo straipsnyje "Vatikano politinių pozicijų evoliucija" V. Niunka parodo, kad pastaruoju metu Vatikane, ypač kai popiežiumi tapo

kardinolas Voityla, katalikų veikėjai ypatingą dėmesį ėmė skirti žmogaus problematikai. Jonas Povilas II žmogaus situaciją šiuolaikiniame pasaulyje vertina labai niūriai. Neigiamos mokslo ir technikos revoliucijos paskėmės ir žmogaus susvetimėjimas, jo asmenybės degradacija buržuazinėje visuomenėje, nuolatinis termobrandaolinio karo, kurį kursto imperialistai, pavojus, žinoma, atspindi mūsų epochos realijas. Tačiau katalikų ideologai sąmoningai nemato tikrųjų šių neigiamų reiškinių priežasčių. Jie bando įrodyti, kad tik katalikų bažnyčia gali būti žmogaus dvasiniu vadovu ir išgelbėti nuo daugelio nelaimių.

Siekdama įveikti ją apėmusią krizę, katalikų bažnyčia ėmėsi ir organizacinių savo aparato pertvarkymų, sugriežtino kovą prieš teologus, kurie nukrypėdavo nuo katalikiškosios doktrinos. Pastaruoju metu Vatikanas stengiasi užmegzti ir tilinti kontaktus su kitomis krikščioniškosiomis bažnyčiomis, netgi mėgina pradėti dialogą su stambiosiomis nekrikščioniškosiomis bažnyčiomis.

Savo idėjoms propaguoti katalikybės skleidėjai pasitelkia televiziją, radiją, spaudą. Ypatingą vietą užima Vatikano radijas, savo laidas transliuojąs 34 kalbomis. Šiose laidose religinės temos labai dažnai atmiežiamos politiniais antikomunistinio turinio pasisakymais.

Knygoje taip pat spausdinamas filosofijos mokslų daktaro J. Minkevičiaus straipsnis "Katalikiškoji teologija ir mokslo-technikos revoliucija". Filosofijos mokslų kandidatas J. Mačiulis nagrinėja modernizacijos tendencijas katalikų bažnyčioje, filosofijos mokslų kandidatas A. Gaidys—katalikiškojo klerikalinio antikomunizmo evoliucijos ypatybes.

Vincas Kalnietis

Dominikoje maoistai padeda Vašingtonui

Dominikos Respublikoje surengtus prezidento rinkimus laimėjo valdančiosios Dominikos revoliucinės partijos kandidatas Salvadoras Chorché Blanka.

Hondūras, Gvatemala, Salvadoras. O dabar—Dominikos Respublika. Šiose šalyse pastaruoju metu buvo surengti rinkimų farsai, kuriems pagal vieną scenarijų vadovavo Jungtinių Valstijų administracija. Kaip kitose minėtose valstybėse, taip ir Dominikos Respublikoje į valdžią buvo iškeltas Vašingtonui tinkamas žmogus, kurį parinko armijos viršūnės.

Informacijos agentūros praneša, kad rinkimai įvyko šalyje esant įtemptai padėčiai. Policija ir kariuomenė buvo pasiruošusios kairiųjų visuomenės nepasitenkinimui. Suprantama, kam buvo imtasi atsargumo priemonių. Rinkimų farsas išvakarėse armijos aukštieji karininkai ciniškai pareiškė, jog valdžia atiteks jų žmogui. Šiam pareiškimui pritarė JAV ambasados atstovai ir Vašingtono administracija. Ji "tvarkos" užtikrinimui per rinkimus į Dominiką atsiuntė ginklą.

Dominikos Respublikos gamtos turtai, rašo užsienio spauda, praktiškai priklauso JAV monopolijoms. Auksas, sidabras, boksitai,

nafta tapo transnacionalinių koncernų "Alkos", "Sel" nuosavybe. Žaliava dažniausiai perdirbimui išvežama į Jungtines Valstijas. Amerikiečiai į savo rankas perėmė ir cukraus gamybą. Jų šeiminkavimas šalies ekonomikoje neigiamai atsiliepia krašto gyvenimui. Pramonė vystosi netolygiai, monopolijos kreditų pagalba daro spaudimą Dominikos vyriausybei. Savo ruožtu šalies kariškiams itakos daro Pentagonas.

Dominikos Respublika—viena iš mažiausiai išsivysčiusių Vakarų pusrutulio valstybių. Jos gyventojai su kiekvienu vyriausybės pasikeitimu sieja viltis pagerėsiant gyvenimą. Tačiau proamerikietiška nusiteikę valdantieji sluoksniai paprastai rūpinasi savo gėriu. Beveik 200 latifundininkų šeimų priklauso trečdalis dirbamos žemės, o keli šimtai tūkstančių valstiečių šeimų verčiasi sklypuose, kurių plotas yra nuo pusės iki penkių hektarų. Be to, didelius žemės plotus valdo Jungtinės Valstijos. Šalies miestuose 20 procentų darbingų žmonių yra bedarbiai.

Didelę žalą Dominikos Respublikos darbo žmonių kovai už permainas daro maoistinės grupuotės. Maoistai skaldo pažangiąsias jėgas, šmeižia socialistines šalis, ypač kaimyninę Kubą.

J. Pukas

Vaikai, iš kurių atimta vaikystė

Vaikų darbas—viena opiausių socialinių problemų, kurias Azijos valstybės paveldėjo iš kolonizatorių. Nedarbas, žemas pragyvenimo lygis, infliacija verčia tėvus atiduoti savo vaikus vergauti. Kad kaip nors sudurtų galus su galais Indonezijoje, Tailande, Pakistane ir kitose šalyse tėvai parduoda savo vaikučius nuo šešerių metų ir didesnius "juodosios rinkos" vertėvoms. Šie nelegaliai tiekia darbo jėgą gausioms pagrindinėms įmonėms, kurioms pigi vaikų darbo jėga labai reikalinga. Biznieriams pravartu: vaikai neturi jokių teisių, jie nekvalifikuoti, beraščiai, neprieštaraudami vykdo kiekvieną isakymą.

Pranešimo autoriai pažymi, kad bernikus ir mergaites, kurių daugeliui vos sukako šešeri, parduoda vergauti iki gyvos galvos fermose, fabrikuose ir net... viešnamiuose. Vaikai badauja, miega ant aslo fabrikų cechuose, dirba su kenksmingomis cheminėmis medžiagomis. SNO duomenimis, 1975 m. Pietų ir Pietryčių Azijos nesocialistinėse šalyse gamyboje dirbo 42 milijonai vaikų iki 15 metų amžiaus.

Ypač sunki Tailando vaikų padėtis, kur ketvirtadalis jų iki 16 metų savarankiškai užsidirba duoną. 2 milijonai vaikų, iš kurių atimta vaikystė, nuo ryto iki vėlyvo vakaro pluša mažuose pagrindiniuose

Įtampa nemažėja

Neseniai Vakariniame Jordano upės krante ir Gazos sektoriuje užsipleškė galingas streikas. Izraelio užgrobtose žemėse arabai sukilo prieš nežmonišką okupacinės valdžios išnaudojimą. Okupantai šaudė į beginklius arabus, žvėriškai iš jų tyčiojosi. Šimtai žmonių pasodinti į kalėjimus. Uždarytas Bir Zeito universitetas, kuriame mokėsi arabai. Miestų merams palestiniečiams uždėtas namų areštai. Šių įvykių metu okupuotose žemėse pagausėjo Izraelio armijos dalinių, gabenama karinė technika. Jordano vakarinio kranto administratorius M. Milsonas pareiškė, kad Izraelio kariuomenė pasinaudos dabartine padėtimi Artimuosiuose Rytuose. Ji ne tik numalšins neramumus, bet ir smogs smūgį Palestinos išsivadavimo organizacijai.

Tragiški įvykiai vakariniame Jordano upės krante ir Gazos sektoriuje sukėlė net kai kurių NATO valstybių pasipiktinimą Tel Avivu. Likęs beveik vienas ir Vašingtonas pareiškė, kad aukų kraujas "kelia nerimą". Ir kai SNO Saugumo Taryboje reikėjo balsuoti už arabų šalių pateiktą rezoliuciją, smerkiančią žiaurų sionistų terorą okupuotose arabų žemėse, JAV pasinaudojo veto teise. Rezoliucija nebuvo priimta, nors likusieji Saugumo Tarybos nariai ją parėmė.

Suprantama, kad pasaulio visuomenė tokiu Tel Avivo ir Vašingtono elgesiu nepatenkinta. Juk Vašingtono nuolaidžiavimas Tel Avivui viso pasaulio akivaizdoje leidžia ruožti Izraelio agresiją prieš Libaną. Prie jo pietinės sienos sutelktos ir parengtos kovai keturios Izraelio divizijos. Izraelio vadovai su JAV administracijos palaiminimu jūliai ignoruoja tarptautinę teisę, toliau vykdo nusikalstamą ekspansijos politiką, siekia sukelti naują plataus masto karą.

Tel Avivas vykdo politiką, kuri visiškai atitinka Amerikos strategi-

fabrikuose. Po darbo juos užrakina, kad nepabėgtų. Daugelis vaikų miršta nuo nuolatinio neprivaldymo, sunkių susirgimų.

Ne geriau ir Pakistane, kur karinė valdžia, užuot sprendusi neatidėliotinas socialines problemas, JAV ir Kinijos spaudžiama, verčia šalį agresijos prieš suverenas regiono valstybes bastionu. Net apytikriais oficialiais duomenimis, Pakistane 1,5 milijono vaikų, taip pat šešiamečiai, audžia kilimus. Tik už 12 dolerių per mėnesį mažieji po 12 valandų per dieną dirba prie primityvių audimo staklių, stovinių aptomisiose rūsiuose. Ties duomenys liečia tik miestų kilimų audimo įmones, kurias inspektuoja vyriausybė. O kiek tokių vaikų dirba kaime!

Už keletą skatikų ir dubenėlių viralas dešimtys tūkstančių mergaičių dirba Pietų Korėjoje, kur valdo diktatoriaus Čon Du Hvano režimas. Nuo saulėtekio iki saulėlydžio blausioje spingsulės šviesoje, susėdusios ant suolų, jos prisiuva rankogalius ir apykakles marškiniams.

Vaikų darbo išnaudojimas nūnai laikomas pelningiausiu verslu Azijoje. Azijos šalių spauda ir pranešimo autoriai mano, kad taip plačiai naudojamas vaikų darbas todėl, kad jis pigus ir kad šeiminiškams nesunkiu papirkamų valdininkų dėka apeiti įstatymą.

I. Kolganovas

nius planus ir interesus Artimuosiuose ir Viduriniuosiuose Rytuose. Vašingtonas, siekdamas savo strateginių tikslų—kontroliuoti labai daug naftos turintį rajoną ir užtikrinti daugeliui dešimtmečių naftos monopolijų pozicijų tvirtumą čia, skatina Tel Avivą, kad jis vykdytų naujus agresyvius, teroro ir ekspansijos aktus. Tokiu būdu Vašingtono strategai sudaro sau galimybę laikyti nuolatinėje įtampoje ir spausti naftos gamintojus—arabų valstybes iš vienos pusės, iš kitos—jos pagrindinius vartotojus—Vakarų Europą ir Japoniją.

Netenka stebėtis, kodėl tiek Tel Avivas, tiek Vašingtonas yra susirūpinęs, kad JAV strateginiams planams tarnaujantis Camp David sandėris nežlugtu. Tuo tarpu arabų pasipriešinimas jam kasmet didėja. Užtat Izraelis, vykdydamas genocidą prieš Palestinos arabus, aneksuodamas okupuotas arabų žemes, vykdo stambų JAV monopolijų užsakymą. Jo artimiausias uždavinys dabar, kaip rašė "Washington Post", sutriuškinti Palestinos išsivadavimo organizacijos pajėgas, priversti Sirijos kariuomenę išeiti iš Libano ir nuversti dabartinę Sirijos valdžią.

Žodžiu, Camp David sandėris, Vašingtono ir Tel Avivo "strateginis aljansas" taikos Artimiesiems Rytams neduos. Įtampa šiame regione nemažėja.

Apolinaras Sinkevičius

TRUMPAI

— Hampshire kolegijos 30 studentų buvo užėmę administracijos raštines ir kolegijos valdytojos privertė ištraukti kolegijos investuotus pinigus akcijomis iš korporacijų, gaminančių ginklus.

— Tarptautinė taikos komisija, kuriai priklauso 17 šalių, jų tarpe taipgi JAV ir TSRS, siūlo, kad iki 1983 metų iš Europos kontinento būtų išgabinti branduoliniai ir cheminiai ginklai.

Vilnis, 1982 birželio 24

JULIUS JANONIS

Julius Janonis

Julius Janonis—pirmasis lietuvių proletarinis poetas, lietuvių proletarinės poezijos pradininkas. Visą savo poetinį talentą ir visą savo gyvenimą jis atidavė kovai dėl darbo žmonių vadavimo iš išnaudotojų jungo.

Jurgis Janonis gimė 1896 m. Beržinių kaime, netoli Biržų, neturtingų valstiečių šeimoje. Jo tėvas nuomojo žemės sklypelį ir dirbo pas buožes. Ir Julijui nuo pat vaikystės dienų teko daug vargti. Kurį laiką jis ganė gyvulius pas buožes ir dirbo įvairius ūkio darbus. Jo motina, mokėjusi kiek skaityti ir rašyti, buvo pirmoji Juliaus mokytoja. Julius labai pamėgė knygą, troškė mokytis, lavintis. Jo tėvai, kad ir labai vargdami, net nutraukdami nuo burnos paskutinį kąsnį, vis dėlto leido Julijui mokytis. Mokėsi jis nepaprastai stropiai, todėl buvo vienas geriausių mokinių.

Baigęs pradinę mokyklą, Julius su ašaromis išsipašė tėvų leisti jį į Biržų keturklasę. Savo motinai jis sakydavo, jog geriau duona ir vandeniui misias, kad tik galėtų mokytis. Būdamas labai gabus, daug skaitydamas, gerai mokymasis ir gyvai domėdamasis visu jį supančiu gyvenimu, Julius Janonis anksti suprato, kokia baisi yra kapitalistinė santvarka: čia saujelė turtingųjų sugrobia visas gėrybes, o visi darbo žmonės gyvena nuolatiname skurde. Ir jis pasiryžo kovoti prieš tą išnaudotojų santvarką. Jau Biržuose būdamas, jis dalyvavo slaptoje mokinių kuopelėje, nagrinėjo socialistinius raštus, agitavo kitus mokinius kovoti prieš carizmą ir prieš visą supuvusią buržuazinę santvarką.

Baigęs Biržų keturklasę mokyklą (1913 m.), Julius Janonis, pasiskolinęs keletą rublių, išvyko toliau mokytis į Šiaulių gimnaziją. Beturčiai tėvai mažai tegalėjo sūnui padėti, patys dažnai neturėjo ir juodos duonos kąsnio. Julijui daugiausia pačiam reikėjo uždarbiauti pragyvenimui. Dažnai teko badauti, niekad neturėjo geresnio drabužio.

Šiauliuose jis palaikė ryšius su fabriku bei dirbtuvių darbininkais, agitavo juos kovoti prieš fabrikantus, rašė ir platino atsišaukimus, aiškindamas darbo žmonėms jų skurdo priežastis, keldamas aiškų išnaudotojų niekšybę.

Vilnis, 1982 birželio 24

1914 m. kilus pirmajam pasauliniam karui, Julius Janonis, traukdamasis nuo imperialistinių okupantų, atsidūrė Voroneže. Čia jis įstojo į karo pabėgėlių įsteigtą lietuvių gimnaziją, kuriai vadovavo klerikalai. Jie visais būdais skriaudė ir persekiojo Janonį už jo pažangius įsitikinimus. J. Janonis čia tuojau įsijungė į revoliucinę kovą, užmezgė ryšius su revoliuciniais moksleiviais ir vietiniais darbininkais.

Nepakęsdamas klerikalinio "globėjų" ir siekdamas įsijungti į platesnę revoliucinę veiklą, Julius Janonis iš Voronežo persikėlė į Petrogradą, į revoliucijos lopšį. Čia mokėsi toliau, rašė kovingus eilėraščius ir aktyviai dalyvavo revoliucinėje kovoje prieš carizmą.

1916 m. pabaigoje Julius Janonis įstojo į bolševikų partiją. Caro žandarai jį persekiojo ir pagaliau areštavo. Tačiau neturėdami pakankamai kaltinamosios medžiagos, netrukus jį paleido. Dabar buvo sekamas kiekvienas Janonio žingsnis. Iš Petrogrado jis tada persikėlė į Tartu (Estija). Tačiau žandarai ir čia jį ėmė sekoti. Persirengęs kitais drabužiais, užsimaskavęs, jis bėgo į Jekaterinoslavą, bet žandarai užklupo jį traukinyje. Jis pamėgino dar bėgti, šoko pro traukinio langą, visas susipiaustė į stiklus, tačiau buvo suimtas ir pasodintas į Vitebsko kalėjimą. Įtemptas darbas, nuolatinis badavimas, skurdas ir pagaliau kalėjimas visiškai palaužė jo ir taip nestiprią sveikatą. Jis susirgo džiova.

Įsisiūbavęs revoliucinis judėjimas pagaliau 1917 m. vasario mėnesį sutriškino carizmą. Janonio kovos draugai atidarė jam kalėjimo duris. Jis išėjo į laisvę ir vėl stojo į ryžtingą revoliucinę kovą, nes, nuvertus carizmą, valdžią pagrobė buržuazija. Tačiau jo sveikata visiškai paired, Julius Janonis 1917 m. gegužės 30 d. baigė savo gyvenimą.

Savo paliktame laiške, rašytame prieš pat mirtį, Janonis ragino draugus toliau kovoti ir siekti socialistinės revoliucijos pergalės. "Esu dirbęs, ką galėjau. Gal dar būčiau jūsų tarpe ir daugiau padirbęs, bet nelemtas likimas sulaužė sveikatą, nieko kito negaliu jums palinkėti, kaip tik dirbti, dirbti ir dirbti revoliucinės socialdemokratijos (t. y. bolševikų) darbą... ir juo greičiau žengti prie galutinio tikslo—socialistinės revoliucijos realizavimo..."

Juliaus Janonio gili meilė darbo žmonėms, jo atsidavimas revoliucinei kovai yra pavyzdys, kaip reikia mylėti savo tėvynę, savo liaudį ir kovoti dėl jos gerovės. X.

Gyva rūbo kalba

Matydami pionieriaus uniformą visuose Tarybų šalies miestuose ir tolimiausiuose kaimuose, prisiminkime, kad ją sukūrė vilniečiai dailininkai—respublikos komjaunimo premijos laureatė Ona Vincevičienė ir respublikos nusipelnęs meno veikėjas Vytautas Vincevičius.

—Jau pačioje kūrybinio kelio pradžioje mums rūpėjo sukurti gražius ir praktiškus drabužius

Iš darbininkų katekizmo

Kodėl milijonai kankinas, Kasdien skurdami prakaituoja? Kodėl tie, kur turta gamina, Visuomet graudžiai aimanuoja?

Todėl, kad storieji turtuoliai Nežino, kur turta bedėti, Žmonių milijonai—varguoliai Ir turi vis skursti—kentėti.

Tačiau ar ne dievas taip duoda, Kad ponai be darbo turtingi, Vargdieniai gi mato tik juodą Duonele, nors dirbti netingi?

Gamta juk gėrybių pabėrė, Visiems ji vienodai jas teikia; Žmogus nelygumą sutvėrė, Tad žmogų ir kaltinti reikia.

Bet kaip iš neturto išbristi? Kaip būvis pagerinti vargingas? Kaip dieną giedresnę išvysti? Kaip laikas pasiekti laimingas?

Geruoju negausim mes nieko: Mes laimę pasieksim per kovą; Todėl negailėkim vieko: Mums Marksas tebus už vadovą.

Julius Janonis

pionieriams,—pasakoja dailininkai.—Paskatinti VLKJS CK ir respublikos komjaunimo vadovų, ėmėmės konkrečių darbų. Apie pusę metų praleidome Revoliucijos muziejaus fonduose Maskvoje, įvairiuose archyvuose. Išstudijavome pirmųjų Tarybų šalies pionierių ir komjaunuolių tradicijas, jų uniformas, simboliką.

Susirinkę gausybę faktų, pavyzdžių, o svarbiausia, apmąstę pirmosios socialistinės valstybės kūrė-

O. ir V. Vincevičių sukurtų kostiumų liaudies šokių kolektyvams piešiniai.

jų gyvenimą, dailininkai Vincevičiai ėmė eskizuoti šiuolaikines pionierių uniformas. Šios dailininkų Vincevičių kūrybos debiutas įvyko 1966 metais per šalies komjaunimo XV suvažiavimą, kada jaunieji leniniečiai Raudonojoje aikštėje parado metu sveikino jo dalyvius. Tada 4 tūkstančiai pionierių buvo pirmąsyk pasidabinę naujosiomis uniformomis. Vėliau vėliau, trimitininkai, būgnininkai, jaunieji Tarybinės Armijos draugai, jūrininkai—pasipuošę atitinkamais uniformos variantais.

Uniformos visiems labai patiko, ir jos buvo priimtos drabužių pagrindu visos šalies pionieriams. Dailininkai jauniems leniniečiams vėliau sukūrė ir šventinę, kasdienę, žygio uniformas. Visi tie pavyzdžiai yra spausdinami sąjunginės leidyklos "Molodaja gvardija" išleistoje knygoje "Tavo pionieris"

Žvelgdami į Vincevičių kūrybinę biografiją, matome ją ne eskizuose, o pačiame gyvenime. Jų sukurtą moksleivišką uniformą dėvi Rusijos jaunesniojo amžiaus moksleiviai. Aukštosios komjaunimo mokyklos Maskvoje studentai šventiniuose renginiuose.

Praėjusioje Respublikinėje dainų šventėje, kai "Zalgirio" stadiono vejoje kaleidoskopiškai keitėsi šokių žiedai, nebuvo žiūrovo, kuris nesižavėtų ir išraiškingais, šiuolaikiškais šokėjų kostiumais. Tai irgi dailininkų Vincevičių kūryba—kostiumai meno saviveiklininkams: pradedant darželinukais, baigiant profesinių technikos mokyklų moksleiviais, aukštųjų mokyklų studentais. Tai kostiumai įvairiems šokiams—liaudies, darbo, pramoginiams.

"Ąžuoliuko", "Liepaičių", Kauno Antano Sniečkaus politechnikos, Kauno medicinos, Vilniaus pedagoginio instituto chorai, M. K. Ciurlionio vidurinės meno, B. Dvariono muzikos mokyklų moksleiviai, daugelis darbininkų meno saviveiklos kolektyvų jau daug metų į sceną išeina pasipuošę dailininkų Vincevičių sukurtais koncertiniais kostiumais. Jie labai taikliai apibūdina kolektyvų meninį braižą, dera prie repertuaro, sudaro gyvą ir patrauklų sceninį vaizdą. Kurdami kostiumus liaudies šokių kolektyvams, Vincevičiai jautriai panaudoja liaudies meno elementus. Visi sceniniai kostiumai pritaikyti šiuolaikiniam atlikėjui ir žiūrovui, apskritai visai mūsų šiandienai.

Sukurti kostiumų eskizus dar ne viskas—dauguma atvejų reikia sukurti ir praktiškus audinius, apdailas.

Subtilių dailininkų skonį vaizdžiai liudija ceremonialų kostiumai Kauno santuokų rūmų darbuotojams. Išradingumą, darbštumą rodo ir kelios pastarosios respublikinės moksleivių dainų šventės, kurių dalyviai dabinosi jų sukurtais kostiumais.

Oną ir Vytautą Vincevičius gerai

koji uniforma". pažįsta daugelio mūsų miestų meno saviveiklininkai, dažnai kūrybiniam darbui juos kviečiasi maskviečiai, kitų broliškujų respublikų menininkai. Visa tai teikia daug patirties, išpūdžių, kurie pasitarnauja tolimesnėje kūryboje. Pastaruoju metu Vincevičiai sukūrė daug drabužių komplektų sostinės liaudies ansamblui "Vaiva". Alytaus medvilnės kombinato kultūros rūmų jauniems saviveiklininkams jie sukūrė daug įvairių tautų nacionalinių drabužių, kurių bruožus dailininkai yra nuodugniai išstudijavę.

Antanas Stanevičius

ZUVYS TVENKINIUISE

Į Simno žuvivaisos įmonės tvenkinius įleisti 100 tūkstančių iš Leningrado srities Volkovo žuvivaisos įmonės parsivežta selekcinų peledžių.

Kada gyvybę lemia akimirkos

Į Vilniaus greitosios medicininės pagalbos stotį kėlis kartus per metus iš visos Tarybų Sąjungos suvažiuoja gydymo įstaigų vadovai, sveikatos apsaugos organizatoriai. Ši Lietuvos sostinės medicinos įstaiga jau penktą kartą iš eilės TSRS Sveikatos apsaugos ministro įsakymu patvirtinama sąjungine geros patirties mokykla.

Ką gi naujo ir reikšmingo Vilniuje pamato ir sužino kitų respublikų gydytojai? Apie tai mes ir paprašėme papasakoti šios mokyklos vadovę—Lietuvos TSR Sveikatos apsaugos ministerijos Gydymo ir profilaktikos įstaigų valdybos viršininę Birutę GRINBERGIENĘ.

Visų pirma, pasakė drg. Grinbergienė, mūsų "mokiniai" čia pamato tikrai gerą darbo organizaciją. Savo konkrečia praktika vilniečiai įrodo, kad žymiai greičiau ir geriau neatidėliotiną pagalbą ligoniams galima suteikti tada, kai suformuojamos specializuotos sanitarinės brigados. Iš 36 dienų naktį būdinių medicininės pagalbos brigadų daugiau kaip pusė turi savo profilius. Yra reanimacinės, kardiologinės, akušerijos-ginekologijos, pediatrijos ir kitokios brigados. Jų sanitariniai automobiliai aprūpinti portatyvine tyrimų aparatūra, vaistais, žodžiu, visu tuo, ko gali prireikti gydytojui, teikiančiam skubią pagalbą. Jei "greitoji", pavyzdžiui, kviečiama dėl širdies priepuolio, pas ligonį siunčiama kardiologinė brigada. Prityrę šios srities specialistai paciento bute, prie jo lovos, gali užrašyti elektrokardiogramą, iš karto pradėti medikamentinį gydymą. Gelbstint žmones nuo miokardo infarkto, negalima uždelsti nė akimirkos, ir specializuotų kardiologinių brigadų reikšmė čia tikrai labai didelė... Išties operacinę primena vaikų reanimacinės brigados automobiliai. Įjungęs šviesos ir garso signalus, jis lekia ten, kur įvyko autoavarija, skuba į nelaimės vietą prie upės, prie ežero.

Žymiai pagreitinti brigadų išvykimą Vilniaus greitosios medicinos pagalbos stotyje padeda čia pritaikyta automatizuota iškvietimų registracijos ir analizės sistema.

Dailininkai Ona ir Vytautas Vincevičiai.

V. Valužio nuotr.

Ypač skubiais atvejais mašina su raudonu kryžiumi dabar išvyksta pas ligonį ne vėliau kaip per keturias minutes. Bet, žinoma, svarbiausia yra tai, per kiek laiko ji pasiekia savo tikslą. Vilnius labai išaugęs miestas, dešimtys kilometrų skiria jo gyvenamuosius mikrorajonus, gatvės—pilnos transporto, ir prie šviesoforų kartais susidaro ilgiausios mašinų eilės. Prasiveržti pro šią spūstį net ir pirmumo teise besinaudojančioms greitosios pagalbos mašinoms neretai būna labai sunku. Bet ir čia vilniečiai surado išeitį. Tomis valandomis, kai miesto gatvėse ypač didelis transporto srautas, kai žmonės skuba į darbą ar atgal į namus, greitosios pagalbos mašinos, palaikydamos radijo ryšį su stotimi, budi tankiausiai gyvenamuose kvartaluose, prie didelių pramonės įmonių, geležinkelio ir autobusų stoties rajone, prie automagistralių sankryžų. Beje, racionalią sanitarinių mašinų "išdėstymo" schemą spūsties valandomis medikams padėjo sudaryti kompiuteris, išanalizavęs daugelio metų iš—kvietimų struktūrą ir geografią.

Gerai organizavusios savo darbą, Vilniaus greitosios medicinos pagalbos stoties brigados dabar gali atlikti beveik pusantro šimto tūkstančio vizitų pas ligonius. Tai reiškia, kad kas ketvirtas miesto gyventojas vidutiniškai kartą per metus pasuka telefono diske skaičių "03".

BALDŽIŲ JUBILIEJUS

Pusės amžiaus sukaktį pažymėjo "Ventos" baldų fabrikas. Anksčiau buvusi nedidelė dirbtuvėlė pastaraisiais dešimtmečiais tapo viena moderniausių Lietuvos baldų pramonės įmonių. Joje gaminamos keliasdešimties modelių kėdės, specialūs komplektai vaikų darželiams ir lopšeliams. Šiauliuose išleisti baldai sumontuoti Maskvos olimpinuose objektuose. Vilniaus universitete. Gamindami savo produkciją, šiauliečiai panaudoja senųjų meistrų patyrimą.

KAS NAUJO PLUNGES RAJONE

Kasmet auga Plungė, keičiasi rajone kaimo vaizdas. Žmonės gražiais darbais puošia gimtinę. Savo indėlių čia įneša ir liaudies deputatų tarybos, jų nuolatinės komisijos, deputatai. Mūsų apylinkių, miestų vykdomieji komitetai rūpinasi kapitaline statyba, kompleksišku kvartalų, gyvenviečių tvarkymu. Plungėje plečiasi Kalniškių mikrorajonas, Rietave neseniai pastatytas naujas bendrabutis. Stalgėnų gyvenvietėje—aštuonmetės mokyklos priestatas, 90 vietų vaikų darželis Varduvoje. Rajono centre šiuo metu jau nebetruksta vietų vaikų darželiuose.

Anksčiau mes dažnai kritikuodavome komunalininkus, kad blogai tvarkydavo gatves, skverus. Dabar padėtis palaipsniui gerėja. Komunalinio ūkio tarnybos dirba rūpestingiau, dažniau rodo iniciatyvą. Jų darbuotojai nemažai nuveikia, kai reikia taisyti kelius, puošti gatves gėlynais, želdiniais. Miestų teritorijai tvarkyti pasitelkiame rajono įmonių, organizacijų kolektyvus. Aktyviai talkininkauja Plungės grūdų produktų kombinato, "Linų audinių", šienainio bokštų gamybos ir montavimo tresto darbuotojai.

Rajono deputatų žvilgsniai vis labiau krypta į kaimą. Rūpinimasis žemdirbiu—tai visų pirma dėmesys jo darbo, buities, poilsio sąlygoms. Kai kurie rajono ūkiai yra pasiekę gerų rezultatų. Vienas jų—"Socialistinio kelio" kolūkis. Graži ūkio gyvenvietė tarsi pratęsia miesto ribas. Ją puošia nauji, erdvūs gyvenamieji namai. Darbsčių kolūkio žemdirbių pastangomis

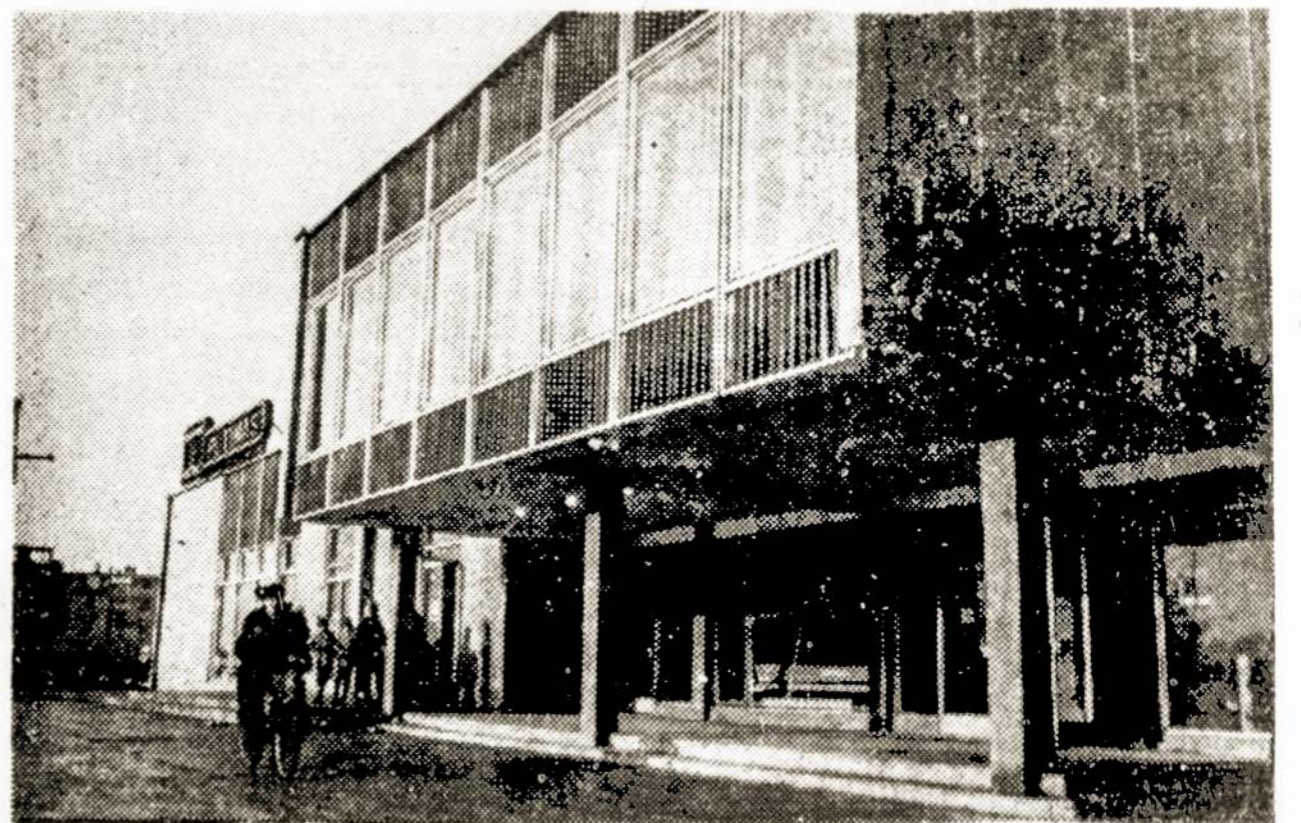
ūkis kasmet turtėja.

Pastaruoju metu rajone pagausėjo buitinio aptarnavimo punktų, plečiama prekyba kaimo vietovėse. Tačiau yra ir trūkumų. Buitinio gyventojų aptarnavimo kombinatas nuolaidžiau vertina savo paslaugų kokybę, specialistų darbą kaime. Pasitaiko prekybos taisyklių pažeidimų parduotuvėse, sukčiavimo, grubumo. Ieškome veiksmingesnių būdų, kaip pašalinti trūkumus.

Sėkmingai rajone įgyvendinamas privalomas vidurinis mokymas. Visi aštuonmetės mokyklas baigę moksleiviai toliau tęsia mokslą. Pedagogų švietimo darbuotojų pastangomis geriau organizuojamas jaunimo profesinis orientavimas. Antra vertus, reikia labiau rūpintis žemdirbiškų profesijų prestižu. Čia šis tas padaryta, ir jaunimas vis noriau stoja į žemės ūkio profesines technikos mokyklas. O kaimo vietovėse darbo rankos labai reikalingos. Liaudies deputatų tarybos sesijose dažnai nagrinėjame kultūrinio gyvenimo problemas. Rajone vyksta liaudies meistrų, knygos šventės. Pernai Pergalės diena buvo skirtas renginių ciklas, surengėme tarprajoninę satyros ir jumorų šventę. Saviveiklininkai, klubinio darbo organizatoriai dalyvavo 35 respublikiniuose, zoniniuose, tarprajoniniuose konkursuose.

Plungiečiai moka džiaugtis laimėjimais, siekia, kad jie būtų dar gausesni. Nuoširdžiu darbu jie sėkmingai vykdo įsipareigojimus.

Antanas Vindasius
Plungės rajono vykdomojo komiteto pirmininkas

Sparčiai auga Lietuvos naftininkų miestas—Mažeikiai. Kartu su naftos perdirbimo gamykla statomi gyvenamieji namai, mokyklos, vaikų darželiai, parduotuvės.

Nuotraukoje: Naujas prekybos centras "Putinas", atidarytas naftininkų gyvenamajame mikrorajone.
A. Dilio nuotraukos

PO DARBO— I REPETICIJA

Liaudies choro vardas suteiktas LKP 40-mečio televizorių gamyklos vyrų chorui. Jis jau beveik dešimt metų garsins ne tik įmonę, bet ir miestą respublikinėse, sąjunginėse apžiūrose.

Savo laisvalaikį meno saviveiklai skiria kas trečias šios didžiausios Šiauliuose pramonės įmonės darbuotojas. Televizorių gamintojai susibūrę į tautinių ir pramoginių šokių ratelius, estradinius ansamblius, dramos būrelį. Gamykla pastatė saviveiklininkams kultūros rūmus, aprūpina juos instrumentais. Šiauliečiai laukiami svečiai ne tik savo miesto koncertų salėse, bet ir aplinkiniuose rajonuose. Už skambią dainą, trunkų šokį jiems ne kartą dėkojo Vilniaus, Kauno, Rygos žiūrovai.

MECHANIZATORIŲ IVERTINIMAS

Tarybų Lietuvos mechanizatoriai tapo sąjunginio socialistinio lenktyniavimo už efektyvų žemės ūkio technikos panaudojimą 1981 metais nugalėtojais. Respublikai paskirta TSRS Ministrų Tarybos pereinamoji raudonoji vėliava ir pinigine premija.

ARMONIKOS SVETAINE

Kaune duris atvėrė pirmasis miesto muzikos mėgėjų klubas—armonikos svetainė. Jos dalyviai—įvairaus amžiaus ir profesijų žmonės, mėgstantys muziką, grojantys įvairiomis armonikomis.

Svetainės lankytojai rengia armonikų koncertus, pokalbius apie muziką, planuoja surinkti senųjų muzikos instrumentų ekspoziciją.

Vilnis, 1982 birželio 24

KAIŠADORIŲ ELEKTRINĖS STATYBOJE

Vis gausėja Kaišiadorių hidroakumuliacinės elektrinės statytojų būrys. Didėja darbų apimtis, plečiasi jų frontas. Dviem pamainomis ekskavatorininkai ir savivarčių vairuotojai kasa ir veža gruntą dauboje, kur stovės elektrinės pastatas. Ruošiamas poligonas aukšto spaudimo gelžbetonio vamzdžių gamybai, įrengiama vieta jų atramoms, lyginamas gruntas viršutiniame balseine.

Subrangovai dirba Kauno marių įlankoje. "Spechidrostrojaus" specialistai ir darbininkai ruošiasi įrengti pertvarą, kuri izoluos elektrinės pastato statybos aikštelę nuo Kauno marių ir giliųjų gruntinių vandenių. Pertvara—tai salyginis pavadinimas. Iš tikrųjų elektrinės statybos aikštelę apjuos keliasdešimt šulinių. Juose 40 metrų žemiau Kauno marių lygio bus įrengti galingi siurbliai, kurie dieną naktį pumpuos besikaupiantį vandenį. Tokiu būdu statybos aikštelėje visada bus sausa, nors ji nusileis keliasdešimt metrų žemiau marių lygio. Tokiai pertvarai įrengti "Spechidrostrojaus" darbininkams

reikalinga gera bazė. Ją įrušti padeda hidroakumuliacinės elektrinės statybos valdybos antrosios, trečiosios ir ketvirtosios aikštelės statybininkai.

Siemet šių aikštelių darbininkai turi iš esmės užbaigti visos valdybos ir subrangovinių organizacijų pagalbinių bazių objektus. Baigiamos statyti mechaninės dirbtuvės, baigta statyti ir 250 vietų valgykla. Jau ryškėja antros, kur kas galingesnės betono gamyklos kontūrai, tiesiamos šiluminės, kanalizacijos trasos, klojami betoniniai keliai, statomas buitinis pastatas, dar vienas penkiaaukštis bendrabutis.

Sparčiai triūšia šių objektų statytojai. Ypač darniu darbu garsėja trečiosios aikštelės betonuotojų brigada, vadovaujama komunisto Antano Ratkevičiaus. Brigadoje—daugiau kaip dvidešimt betonuotojų. Jiems teko kloti daugelio pagalbinės bazės pastatų pamatus, betonuoti aikšteles, kelius, privažiavimus. Dabar Antano Ratkevičiaus vyrai betonuoja traktorių stovėjimo aikštelę prie mechaninių dirbtuvių.

Albinas Anužis

Baldų didmeninė mugė buvo surengta Vilniuje. Penkiolika respublikos pramonės įmonių pateikė apie 200 įvairios paskirties gaminių baldų pavyzdžių.

Nuotraukoje: Svetainės komplektas, kurį netrukus pradės gaminti "Kauno baldų" susivienijimas.

A. Sabaliausko nuotrauka

Rodos, ir vargo nebuvo . . .

Klonyje netoli Šeštokų miestelio Lazdijų rajone pamatysime tarp medžių glūdinčią kuklią sodybėlę. Žiogrelių tvora, drožiniais išpuošta pirkia, kluonas, šulins su girgždančia svirtimi. Ieškok neieškojės, daugiau tokių sodybų "Jaunosios gvardijos" kolūkyje nerasi.

— Palikome vieną vienkiemį kaip muziejų. Pavadiname jį Prano Džuko sodyba, kad matytų kartų kartos, kaip gyveno ir dirbo mūsų tėvai ir seneliai,—sako kolūkio pirmininkas, muziejaus įkūrimo iniciatorius Algirdas Savulis.

Jaunimas tik iš vyresnių žmonių pasakojimų, kino filmų ar knygų sužino apie varganą praeitį. O čia ji žvelgia iš muziejaus eksponatų.

Baudžiavos pančiai, skelbimai apie varžytynes . . . Kitaip gyveno, kitaip dirbo anksčiau žmonės. Ne kombainais tuomet javus kirto, o dalgiais ar pjautuvais, spragilais kūrė, rankinėm giron malė. Ne elektra švietė, o žibalinės lempos arba balanos, ne miesto audėjų austus drabužius nešiojo.

Neatpažįstamai dabar pasikeitę skurdūs Džukijos kaimeliai. "Jaunosios gvardijos" kolūkio centrinėje Birutės gyvenvietėje vien per penkerius metus iškilė daugiau kaip 60 patogių surenkamųjų skydinių namų. Juose įrengti erdvūs butai su visais patogumais. Žemdirbių namai skęsta gėlynuose, gražiai tvarkomas parkas, yra vandens baseinas. Šio ūkio žemdirbiai

ne kartą už pavyzdingai tvarkomą aplinką tapo respublikinio konkurso nugalėtojais. Jaunoms mamoms nereikia rūpintis, kur palikti vaikučius. Juos prižiūri rūpestingos auklėtojos jaukiame ūkio darželyje. Netoliese mokykla, sporto aikštė. Į bendrą architektūrinį gyvenvietės ansamblį gražiai įsilieja ir modernūs kultūros namai, prekybos centras.

Neatėjo šios permainos į sodžių savaime. Daug kovotojų už šviesesnę ateitį galvas paguldė. Pažvelkime į muziejaus stendą. Tarybų valdžios aktyvistai, kolūkio organizatoriai, komjaunuliai Jurgis Margelis ir jo sesuo Genė, kaimo tarybos pirmininkas Vincas Guzas, brigadininkas Kazys Paulionis. Jie žuvo nuo buržuazinių nacionalistų rankos.

— O štai šiame stende mūsų ūkio dabartis,—rodo darbo pirmūnų nuotraukas pensininkas Antanas Sventickas, kuris tvarko muziejų.

Garsina kolūkį visoje Lietuvoje žinomi darbštuoliai kombainininkai Ažuolas Simanynas ir Vytautas Radzevičius, gyvulių prižiūrėtojos Izabelė Stromskienė. Dana Sodiėnė pelnė ne vieną aukštą vyriausybinių apdovanojimą.

Talkinant mokslininkams, šykštokos džukų žemės dabar atseikėja dvidešimtą grūdą, nuolat gerėja gyvulių bandos, žemdirbiams į talką vis daugiau ateina galingos technikos.

Dainius Ručinskas

Radviliškio rajono Saukoto aštuonmetės mokyklos moksleiviai kasmet organizuoja senelių šventę. Šį kartą iš "Ateities" ir Saukoto kolūkių susirinko arti šimto senyvo amžiaus žemdirbių. Mokiniai sutiko juos su duona ir druska, surengė koncertą. Šioje tradicinėje šventėje vyko pokalbis apie žemdirbysties išaugintą duoną.

Nuotraukoje: Su duona ir druska moksleiviai sutinka senelius.

A. Dilio nuotrauka

PLATĖJA KULTŪRINIO DARBO BARAI

Keliant Tarybų Lietuvos liaudies kultūrą, svarbų vaidmenį vaidina kultūros ir švietimo įstaigos. Buržuazinėje Lietuvoje buvo apie 200 bibliotekų su pusantro milijono knygų. Jomis naudojosi tik 0,5 procento gyventojų. Šiandien ir pačiuose tolimiausiuose respublikos kampeliuose atidaryti kultūros namai, bibliotekos, klubai, muziejai. Lietuvoje veikia 1357 klubinės įstaigos, 39 muziejai, 13 teatrų. Beveik 2000 masinių bibliotekų turi sukaupę apie 30 milijonų knygų ir žurnalų.

Kuo buvo reikšmingas kultūrinis darbas 1981 metais? Respublikoje kasmet susumuojami kultūrinio darbo rezultatai. Pernai klubinėse įstaigose suorganizuota beveik 2000 teatralizuotų masinių renginių, perskaityta daugiau kaip 70,000 paskaitų, surengta apie 80,000 teminių vakarų ir disputų. Meno saviveiklos kolektyvai visuose rajonuose ir miestuose surengė koncertus "Dainų šventės aidai". Kaune įvyko dainų ir šokių ansamblių šventė "Po tėvynės dangum", Kaune ir Klaipėdoje—chorų konkursai. Trakuose ir Kaune—kaimo kapelių šventės. Įdomi buvo medžio drožėjų meistrų diena Plateliuose.

Vilnis, 1982 birželio 24

Platų susidomėjimą sukėlė ir kiti renginiai.

Pernai pastatyti 24 nauji kaimo kultūros namai, 175 kultūros namai kapitališkai suremontuoti.

Valstybinėse masinėse bibliotekose pernai skaitytojų skaičius padidėjo 27,000, išduota beveik milijonu knygų daugiau, negu užpernai. Bibliotekos aptarnavo milijoną 410 tūkstančių skaitytojų.

Nemaža padaryta saugant istorijos ir kultūros paminklus. Vietose patikrinta beveik visų paminklų būklė. Prie jų įrengtos paminklinės lentos, pastatytos kelių rodyklės ir reikšmingesnius istorijos bei kultūros paminklus. Kai kurie paminklai restauruoti, suremontuoti. Daugiau kaip 3000 kultūros paminklų sutvarkė juos šefuojančios žinybos.

Susumavus praėjusių metų kultūrinio darbo rezultatus, geriausiai pripažinti Vilniaus miestas, Druskininkų kurortas ir Kėdainių rajonas.

V. Siudikas

LIAUDIES DAILĖS PARODA

Zarasų M. Melnikaitės memorialiniame muziejuje veiks rajono liaudies meistrų darbų paroda skirta TSRS 60-mečiui.

Radviliškio rajono Baisogalos apylinkės Liaudies deputatų taryba nuolat rūpinasi gyventojų buitimi, kultūros reikalais, pavyzdžiui tvarka. Deputatų pastangų dėka Baisogaloje pastatyta nauja poliklinika, vaikų lopšelis-darželis, "Komunaro" kolūkyje—pirtis—skalbykla ir kiti pastatai.

Nuotraukoje: Mažyliai Baisogalos vaikų darželyje-lopšelyje.

A. Dilio nuotrauka

Atsiminimas iš kelionės į Šiluvą

Kartą mama pasakė: šiemet į Šiluvą eisime abu. Ir papasakojo, kad, kur dabar yra Šiluvos koplyčia, iš dangaus buvo nusileidusi dievo motina su kūdikėliu ant rankų, atsistojęs ant akmens ir piemenukams pasakiusi, kad norinti, jog čia būtų pastatyta bažnyčia. Po šito stebuklo ir buvusi pastatyta bažnyčia bei koplyčia su stebuklingąja Marijos statula.

Išgines mūsų vienintelę karvę, vaikams pasigyrčiau, kad eisiu su mama į Šiluvos atlaidus. Vienas piemenukų atsivesdavo dešimties metų aklą broliuką. Aklasis pasisakė, kad ir jį motina vešis į Šiluvą, jis prašysias, kad dievo motina išgydytų jam akis. Tai ir laukėm abu tos dienos.

Mano mama kentė kojų skausmus. Išbandė visus kaimynių receptus. Nieko nepadėjo. Jo viltis taip pat buvo stebuklingoji Šiluvos Marija.

Iki Šiluvos apie 40 kilometrų reikėjo eiti per Kelmę ir Tytuvėnus. Šiluva tuo laiku buvo mažas bažnytkaimis. Metinių atlaidų proga čia suvažiuojo daug ligonių. Prekiautojai aikštėje prie bažnyčios prisistatė balaganų, ant ištemptų virvūčių prisikabino begales rožančių, škaplierių, medalikėlių, kryželių. Aikštės pakraščiuose ir tarpnamuose stovėjo iš toliau atvažiuosiu ūkininkų vežimai, pasirošę nakvoti.

Prie bažnyčios ir koplyčios sėdėjo šimtai elgetų. Aikštės viduryje ruošė balaganą cirkui. Daržinėje prie aikštės buvo įrengtas kino teatras. Plakatai kvietė pažūrėti Kristaus gyvenimą ir mirtį.

Mes su mama buvome mirtinai pavargę,ėjome per gryčiutes prašinėdami kur pernaktoti. Vienas ūkininkas mus nuvedė į daržinę ir pasakė: mokėsite po litą. Į daržinę prisirinko daug maldininkų, gulėjome vienas prie kito. Aš norėjau valgyti, bet mūsų ryšulėlis su maistu buvo dingęs. Vėliau šeimininkas mums patarė, kad būtume atsargūs, nes čia suvažiuoja visi "glaunieji" Lietuvos vagys.

Koplyčioje vietos nedaug, buvome baisiai suspausti. Pasibaigus pamaldoms pamatėm, kad mamos kišenė, kurioje buvo pinigai, išpjauta. Mama pradėjo verkti, sako, norėjau duoti ant mišiu, nusipirkti relikvijų.

Susitikome ir su aklojo berniuko motina. Aš tuoj puoliau klausti, ar Staselio akys pasveiko. Pasirodo, ne. Vakar, kai apėjome keliais apie koplyčią, jo keliukai nusibrūžino, paraudonavo. Motina nusivedė jį pas vieną žmogų, uždėjo ant kelių voratinklį.

Tik suaugęs supratau, kad dienos Šiluvoje buvo dosnios tik kunigams

ir kišenvagiams. Kabojo dėžes pinigams mesti, kunigas su lėkšte rinko aukas. Tik neteko girdėti, kad kas būtų pasveikęs.

Iš ryto iškeliavom link namų. Pavargę, alkani, ligoti.

Sužinojom, kad aklajam Staselii parvežė daktarą, kuris pasakė, kad kojų gangrena jau toli pažengusi, reikia vežti pas chirurgą ir nupjauti abi kojas. Pas chirurgą nevežė, po keturių dienų berniukas mirė.

Tai atsitiko 1924 metais. Buvau tada trylikos metų. Po kelionės į Šiluvą ilgai galvoju, kodėl dievo motina nenusileido iš dangaus per atlaidus, kai susirinko tūkstančiai žmonių. Kodėl ji nesudraudė kišenvagių? Kodėl nepasveiko mano motina, kuri buvo tokia dievota vargo bitelė? O tas berniukas, užuot praregėjęs, numirė kančiose.

Laikui bėgant išitinkau, kad Šiluva kaip ir kitos "stebuklingos" vietos yra "aukso kasyklos" bažnyčių tarnams. Nesutikau per gyvenimą nė vieno maldininko, kuris galėtų pasigirti atgavęs sveikatą, arba kad jam būtų nukritę kas iš dangaus. Visi jie maitinami pomirtinio gyvenimo viltimi.

Sitokius įvykius pergryvendamas aš nenorėjau kreiptis į bažnyčią kurdamas šeimą, be bažnyčios laimingai nugyvenau ilgus metus.

A. Memelis

Mažeikių rajonas

Dailininko Antano Visockio gyvenimas ir kūryba glaudžiai susiję su Šiluvais. Čia jis gimė, augo ir mokėsi. Baigęs Vilniaus dailės institutą, vėl sugrįžo į savo gimtąjį miestą ir pradėjo dirbti vaikų dailės mokykloje. Dabar K. Preišo pedagoginiame institute jis vadovaujama tapybos katedrai.

A. Visockis yra surengęs kelias personalines parodas. Platus jo kūrybos teminis diapazonas-peizažai, natūrmortai, portretai, teminės kompozicijos. Dailininkas produktyviai dirba ir monumentaliosios dekoratyvinės dailės srityje. Drauge su žmona keramike Aldona sukūrė keraminį pano "Saulės mūšis", kuris papuošė "Zemaičio" restoraną.

Nuotraukoje: Antanas Visockis. A. Dilio nuotrauka

Atviras laiškas "Vilnies" redakcijai

Gerb. draugai:

Mūsų mieste turime gražų parką. Nueiti į jį ir pailsėti esti vienas malonumas. Aš dabar vasaros šilto mis dienomis labiausia mėgstu parko didžiajame take, medžių pavėsyje ant suolo vienas pats pasėdėti, padūmoti, koks likimas manęs, sulaukusio senatvės viengungio, čia Amerikoje laukia. O kai užaina noras susitikti kokį pažįstamą, tokį pat pensininką kaip aš, nueinu į parko aikštę, kur stovi ledų ir minkštų gėrimų kioskas. Mažą biznį tas kioskas daro, bet arčiau jo visuomet esti daugiau žmonių, o jų

tarpe ir pažįstamų senjų lietuvių paplepėti, kad užmušus laiką.

Kartą susitikau pažįstamą dar iš depresijos metų. Jis, vargšas, eidamas jau turi pasirasčiuoti lazda. Kadangi abu "Vilnies" skaitytojai, buvo ištis malonu susitikti. Atsisėdom mudu du ant suolo ir ėmėm šnekėtis apie jus Čikagoje, apie prezidento Reagano politiką, nieko gero nežadančią mums pensininkams, apie neapsakomą visko brangumą ir apie kitokius dalykus.

Taip besišnekant, pamatėm taku ateina aukštas gražiai nuaugęs vyras. Iš visko davėsi suprasti, jog jis lietuvis, gal bedarbis, gal pensinin-

Baltimore, Md.

Stai ir vėl balandžio 24 dieną mirtis išskyrė iš mūsų tarpo taip visiems žinomą d-gą Juozą Deltu- vą, sulaukijusį 90 metų amžiaus.

D-gas J. Deltuva gimė Plutiškių kaime, Antano ir Jievos Mažeikių šeimoje, ketvirtas iš devynių šeimoje. Gana anksti savo gyvenime turėjo pelnytis pragyvenimą, už 3 rublius metams ir pastogę.

Dar jaunas 12 metų būdamas pamėgo siuvėjo darbą, stoji jo mokintis. O sulaukęs 19 metų atkeliavo į Jungtines valstijas. Susipažinęs su Franciška Seimyte Baltimore, Md. 1913 m. apsivedė.

Kaip daugelis kaimo jaunuolių, atvažiuojo į Jungtines Valstijas būdamas bemokslu. Pats per save daug ko išmoko, pamėgo knygas ir jų daug skaitė. Turėjo puikią atmintį. Buvo malonu su juo pasikalbėti, pajuokauti. Turėjo daug draugų ne tik tarp lietuvių, bet ir tarp kitataučių.

Buvo "Laisvės" ir "Vilnies" skaitytojas per daugelį metų. Buvo L.L.D. 25 kp. narys nuo pat kuopos susitvėrimo. Būdamas tvirtas žvalus visuomet prisidėjo darbu prie mūsų parengimų. Daugelį kartų davė pastogę savo namuose parengimams ypač spaudos naudai.

Jų šeimą II-ras Pasaulinis karas smarkiai palietė. Jų sūnus Leonard žuvo kare. Ir jam pačiam, dirbant prie laivų statymo, smarkiai sužalojo kairiąją koją, kur jis jautė žala iki mirties.

Kada 1936-39 m. gyvavo "Lyros" choras, Juozas Deltuva, jo dukterė Mildred, sūnus Leonard pagelbėjo ne tik dainose, bet buvo ir artistai operetėse.

Taip d-gas Deltuva be mažos išimties išdirbo 66 metus siuvėju. Buvo veiklus Amalgameitų Unijos narys.

Paskutinės dienos buvo labai

kas, bet dar lengvai pajėgtų skaldyti malkas. Praeidamas pro mus ir dirstelėjęs į šalia manęs sėdintį mano draugą, mandagiai linktelėjo galva į jį ir draugišku tonu pasakė "labas".

— Reorgas, — mano draugas kumštėlejo alkūne man pašonėn.

Vadinasi, dipukas. Ir mano draugas pradėjo pasakoti, kaip su šiuo dipuku susipažino, kaip su juo dėl politikos susirėjo, koks jis kvailas, koks jis politinis analfabetas, kaip jis nekenčia "Vilnies" ... O apie Lietuvą, girdi, su juo nė nepradėk: — Tikras bato aulais.

Aš apie dipukus nebuvau tokios blogos nuomonės, kaip mano draugas apie šį dipuką reorgą. Nemažai jų pažįstu. Su dipukų turistine grupe vykau į Lietuvą. Klube, tiesa, teko pasiriti, kai jie buvo pradėję šturmuoti, kad Lietuvą reikia "laisvinti", bet kai pirmininkas juos nutildė, dabar žmonės kaip žmonės. Apie dipukus laikaisi velionio Leono Prūseikos nuomonės, kad ne visi dipukai velnio nešti ir pamesti.

— Taip, ne visi velnio nešti ir pamesti, bet visi velnio nešti, — draugas su manimi nenorėjo sutikti ir prisimygęs įtikinėjo, kad nėra nė vieno dipuko gero žmogaus.

Na, ir susiėmėm ginčytis, nežiūrint kad abu buvome "Vilnies" skaitytojai. Jis karščiuodamasis įrodinėjo man, jeigu būtų geri žmonės, džiaugtųsi Lietuvos laimėjimais, padėtų jai:

— O dabar, Lietuva jiems okupuota, rusinama, viskas ten no good, o jeigu esą kas gero, tai tik dėl žmonių akių, dėl propagandos.

skaudžios. Paliestas paralyžiaus, buvo stropiai prižiūrimas dukters Mildred, žento Petro namuose. Sūnaus Vyto, marčios Irene pagalba, o daugiausia rūpesčio dėjo jo žmona Frances. Nors ir ji metais gerai pažengusi, bet iš kur jai radosi tiek jėgų ir energijos, sunku suprasti. Tai šeima, kuri pilnai užsitarnavo pagarbos tėvui sergant ir jam mirus. Palaidojo pagal jo reikalavimą laisvai, be religinių apeigų.

Jo karstą puošė daug puikių gėlių, viena iš jų buvo L.L.D. 25-tos kp. Prieš išlydint, vienas iš Westinghouse darbuotojų, Mr. Bishop, pasakė atsisveikinimo žodį. Jo kūnas tapo sukremuotas Loudon Park krematoriume, pelenai palatinti Meadowridge Kapinyne. Laidotuvių dalyviai buvo pavaišinti Lietuvių svetainėje. Taip d-gas J. Deltuva užbaigė savo gyvenimo dienas palikdamas liudinčią žmoną Frances, dukterį Mildred, sūnų Vytautą, 7 anūkus ir 12 proanūkių. Jo atminčiai d-gė F. Deltuvienė aukojo 50 dol. "Laisvei", 40 dol. "Vilniai" ir atsinaujino "Vilnies" prenumeratą. O pagarbai jo šeima pareiškė.

"A book would not be sufficient to say what Grandpop and Grandmom mean to us—symbol of love and security. They set an example of how people should live by their warmth, understanding, unity and simplistic life style." "Grandpop and Grandmom have shown us the true meaning of life. This was done by their love for all of us, by their giving and the sharing of the fruits of their labor and by the strength of the bond that kept them close."

Tebūna rami žemelė, kuri tavo kūno pelenus dengia amžinai.

Vinco Duktė

Truko valanda gal ir daugiau, kol mes priėjome kompromisinio susitarimo. Aš sutikau, kad reorgai velnio nešti ir pamesti, o jis sutiko, kurie velnio tik nešti, nėra jau tokie blogi žmonės, kaip jis mano, apie juos.

Papasakojau jam, kad šie pastarieji skaito iš Lietuvos ateinančią tarybinę periodinę spaudą, nesibaido Lietuvoje leistų knygų, atvykusiems iš Lietuvos menininkams organizuoja koncertus, iš "laisvini- mo" juokiasi ...

— Bet Tarybų santvarka Lietuvoje jiems vis tiek ne prie širdies, — draugas argumentavo ir vertė su jo argumentu sutikti.

Turėjau sutikti, bet širdyje ne visiškai sutikau. Mano nuomone, jeigu tie "velnio nešti ir pamesti" tarp dipukų nesiautėtų antikomunistiniais grasinimais, už gersnį žodį Tarybų Lietuvos adresu nevadintų Maskvos agentu, tiltų statytoju, nė vienas tų gersnių dipukų ir laikraštį "Vilni" viešai skaitytų, ir į pažangiečių parengimus ateitų, "geležinė siena" tarp dipukų ir pažangiečių būtų neuakšta perlipti.

Bet vėl sau vienas pagalvoju. Gal mano draugas ir teisis, kad tiems geresniems ir protingesniems dipukams Tarybų Santvarka Lietuvoje vis tiek nėra prie širdies. Labai galimas daiktas, kad tų pasiutėlių "velnio neštų ir pamestų" siautėjimas yra tik atpirkimo ožys pasiteisinti, kad jiems nepatogu kiek nors viešiau tarp pažangiečių lietuvių reikštis.

Kažin, ar aš neklystu?

Skaitytojas
Vilnis, 1982 birželio 24

St. Petersburg, Fla.

Kovo 6 d. įvyko Klubo mėnesinis susirinkimas. Nieko ypatingo, praėjo be diskusijų, nes viskas gerai eina. Dar vis atvažiuoja turistų. Matėsi daug svetimų veidų, dar Floridos saulutė nespėjo jų nurudinti: Jurgis, Valerija Kazakevičiai newyorkiečiai. Prieš daugelį metų jis mokino Brooklyno Aido chorą ir turėjo orkestrėlį, pagrodavo pažmonėse.

Dabar jau jis pensininkas. Buvo malonu jį sutikt. Atvyko Dana DeFrazo iš Waterbury, Ct.; Karen Sabaliauskas, Ct.; Lilija Yuškis iš Garden, N. Y.; Kazimieras Zidžiūnas iš Montréal, Kanada. Meninę programą išpildė mūsų solistas St. Kuzmickas, o vėliau su žmona Valerija Kuzmickiene padainavo dueta, Chorui pritariant, vadovaujant Fl. Janulytei. Nors mūsų publika yra gerai subrendusi, bet pietus pavalgę nori pasiūkti. Mums pavyko gauti muzikę Janę Judski, kuri gerai groja akordeonu. Walter Alaveckis geras fotografas. Walter Dubinskas daug kur patarnauja, atveža į Klubą tuos, kurie neturi savo transporto ar nepajėgia nueiti iki miesto transporto. St. Petersburgo mieste transportas labai prastas.

Kovo 13 d. buvo 45 kp. susirinkimas ir Tarptautinės Moters dienos atžymėjimas. Tos dienos pirmininkė buvo Bronė Vaitkienė. Kalbą pasakė J. Andrulienė. Šiais metais minime Kovo 8 d. Tarptautinę Moters dieną ir jos 74 metų istoriją. Istorija garbingai aprašyta puslapiuose moterų kovų už taiką ir lygiateisiškumą. Siandien ši kova negali būti atskirta nuo kovos už pasaulinę taiką ir pilną moterų lygiateisiškumą. Tarybų Lietuvos moters jau tas teises turi.

Gauta į kuopą 3 naujos narės: Anna Harmatiuk, Virginia Watt ir Mary Colette.

Meninė programa buvo graži ir įvairi. Dainavo Valerija Kuzmickienė, choras jai pritarė. Dainavo pirmąsyk, bet labai gražiai pavyko duetas Hellen Dobrow ir Valerijos Kuzmickienės.

Būtų gerai, kad jos dažniau padainuotų. Dainavo moterų oktetas, vyrų choras ir mišrus choras vadovaujant H. Janulytei. Meninė programa buvo labai gražiai suvartyta ačiū Janulytei ir visiems dainininkams.

Vilnius, 1982 birželio 24

Negalima praleisti nepamirėjus mūsų šeiminių. Sunkiai dirba gamindamos maistą kad mus patenkintų. Bilietai iš anksto neparuoti. Pagamins per daug, bus nuostolis, per mažai—nepasitenkinimas. Tai sunkus darbas ir labai atsakomingas. Noriu Jus su jomis supažindinti. Iš kairės Stella Daraška, vidury vyriausioji šeiminkė Valerija Kuzmickienė, šios dvi dainuoja ir Chore, trečioji Hellen Cheplikienė, visos Amerikoje gimę. Ar ne garbė mums jas turėti? Ačiū Jums širdingai.

Pietūs, koncertas įvyksta kas šeštadienį. Laukiame.

Kovo mėnesį yra Klubo prezidento Valio Bunkaus gimtadienis, o Juozui White-Vinikaičiui kovo 14 sukaks 90 metų. Juozas labai gerai atrodo, nors ir daug metų turi. Abiem padainuota ilgiausių metų ir Happy Birthday.

Alma Bruwer neseniai turėjo rimtą operaciją. Dabar vėl dalyvavo parengime, paaukojo Chorui \$10.00.

Svečiai iš toliau: Viliamas ir Elena Frimantai iš Boston, Mass., Aren Martin iš Chicago, Amelija ir Pranas Reklaitis iš St. Petersburg, Mary Baltuška iš New Port, Alice ir Vincas Gailevičiai iš Cambridge, Mass.; Bob Tate iš New Brunswick, N. Y.; Elzbieta Adelson iš Pittsburgh, Pa., Stevanija ir Edvardas Klimai iš Seminole, Fl., Jonas ir Antanira Kopūstai iš St. Petersburg, Alicia ir All Katilii iš Gulfport, Fla.; Liudvisė Kielaitė iš Cleveland, Ohio. Ačiū visiems už skaitlingą atsilankymą. Nepamirškite mūsų ir kitais metais. Už labai mažą kainą gaunate pietus, pasiklausote gražių dainų, pasiūskate, jūroje pasimaudote, Floridos saulutė gerai pašildo. Gražu Floridoj atostogauti.

J. Andrulienė

Detroit, Mich.

SVEIKSTA

"Vilnius" skaitytoja ir Detroito Lietuvių Klubu narė, Albina Jacobson (Alma Romeika) pergyveno sunkią operaciją Holy Cross ligoninėje, bet jau grįžo į savo namus ir kiekvieną dieną sveiksta. Jos sesutė Petronella Brozowski buvo labai susirūpinusi. Pasiūskime jai kortelę į namus: 20480 Klinger, Detroit, Michigan 48234.

SUGRĮŽO

Jau sugrįžo Detroito LDS bowleriai iš Čikagos linksmi laimėję daug pinigų, bet turėjo palikti Joe Sakal ir Moterų trofejus Čikagoje. Žada juos atgauti kitame turnyre, kuris įvyks Detroito 1983 m. Ypatingai gerai pasirodė turnyre LDS nariai ir jauni bowleriai: John Brazas, 14 metų amžiaus, sūnūs Isabel ir Al Brazas; John Geralt Jr. 13 m. ir Victor Geralt 11 metų, sūnūs daktaro John ir Andrea Geralt (Geralskų). Užaugę, jie bus dar geresni bowleriai kaip jų tėvai.

MIRĖ

Gegužės 20 d. mirė John Hottle, 62 metų amžiaus. John Hottle buvo geras draugas Alphonse Rye ir Kęstučio Garelio. Jis juos išmokė tvarkyti šilimą ir vėsinimą Detroito Lietuvių Klube. Jau daug metų velionis su Alphonse Rye ir Kęstutiu Gareliu tvarko tą orą klube, ir klubui labai mažai kainuoja jų darbas. Velionis pasiluosavo iš darbo Parke Davis rugsėjo mėn. 1981 m. Jis ten dirbo 35 metus. Gyveno Warren, Michigan, ir paliko dideliame nuliūdime tris sūnus, dvi dukreles, du žentus, žmoną ir anūkus. Jis buvo nelietuvis, bet daug pagelbėjo Detroito Lietuvių Klubui.

SVEČIAI

Gegužės 29 d. St. Clair Shores pas Teofilę Masienę ir Stefaniją lankėsi svečiai iš Čikagos—S. J. Jokubka su žmona Anna, ir Frank ir Antoinette Vaitkai. Mašina laimingai juos atvezė, ir tris dienas jie linksmai praleido laiką prie ežero. Dienos pasitaikė nepaprastai gražios ir šiltos. Svečiai turėjo progą valgyti St. Clair ežero žuvis ir dar prisigaudė parsivežt namo. Gegužės 31 d. ryte prie ežero pribuvo Mikas ir Pat Stunskai paviešėt ir atsisveikint su svečiais. Mat Stunskai su bowleriais buvo Čikagoje ir kai sugrįžo, rado pas Masienę svečius iš Čikagos. Buvo malonu praleisti laiką su svečiais.

BOWLERIŲ BANKETAS

Birželio 5 d. Detroito Lietuvių Klubu patalpose įvyko detroitiečių LDS bowlerių banketas. Susirinko bowleriai pasidžiaugt savo laimėjimais Čikagoje ir prie skanių valgių praleist vakarą. Bowlerių pirmininkas Gary Emrick visų bowlerių vardu įteikė dovaną sekretoriui Alfons Rye už jo nenuilstamą ir gerą darbą per visą sezoną tvarkant bowlerių reikalus. Dovana buvo didelis "calculator with tape". Laimėjimo pinigų išdalino Tony Rye, pirmininkavo Alfons Rye. Alfons Rye dėkojo visiems už dovaną ir ypatingai virtuvės darbininkams, kurie po kiekvienų pamokų Klube dirbo visą sezoną: Estelle Smith, Emma Rye, Antonette Garelis ir Clem Patocki. Buvo perstatyti ir trumpai kalbėjo LDS prezidentas Servit Gugas, Detroito Lietuvių Klubu pirmininkė Stefanija Masytė ir LDS 21 kp. pirmininkas Tony Vasaris. 1982-83 sezonui išrinkti į valdybą Gary Emrick prezidentas; Kęstutis Garelis vice-prezidentas ir Alfons Rye sekretorius. Ateinantis bowlerių turnyras bus Detroito 1983 metais. Pirmas bowlerių susirinkimas bus rugpjūčio mėnesi, o pirmos pamokos įvyks Mercury Lanes rugsėjo 18 d. Durų dovaną laimėjo Gerri Alfiero. Banketas buvo didelis, gražus ir linksmas.

VEL ČIKAGOJ

Liepos mėnesį detroitiečiai vėl važiuos į Čikagą dalyvaut LDS golfo lošime. Girdėjau, kad važiuos Bill ir Josephine Milus, Emily ir

Bill Kennedy, Aldona ir Vytout Petrul, Frank ir Mary Nienus, Tony ir Bertha Rye, Servit ir Ruth Gugas. Viskas įvyks Pheasant Run prie Čikagos. Tikime, jog detroitiečiai gerai pasirodys su laimėjimais.

SVEIKINOME

Tikiu, kad detroitiečiai matė atskaitą "Laisvėje" balandžio 16 d. laidoje ir vardus tų kurie pridavė Stefanijai sveikinimus "Laisvės" bendrovės suvažiavimui. Viso buvo pasiūsta \$711.28. Pasveikinimui "Vilnius" dalininkų suvažiavimo kuris įvyko birželio 6 d. Čikagoje, Stefanija surinko ir pasiuntė \$700.27. Ataskaita su vardais bus paskelbta "Vilnyje" vėliau. Dėkui visiems.

Stefanija

IŠ VAKARŲ VOKIETIJOS

LATVIAI

Vieno vokiško žurnalo paprašytas turėjau parašyti informacinį straipsniuką apie latvius. Mat, jie irgi tikriausia pamanė, kad esu iš Lietuvos ir turiu kai ką žinoti apie latvius. Bet taip jau nėra. Pasirodo, apie artimiausį kaimyną nieko konkretaus nežinau. Reikėjo vartyti knygas, kalbėtis su žmonėmis, vertinti faktus.

Grįžo į atmintį ir pirmoji pažintis su Ryga. Su Tauragės pionieriais mes daug kur keliaudavome. Vieną dieną buvome nuvežti su "gruzoviku" į Rygą. Apžiūrėjome zoologijos sodą. Tada pirmą kartą pamačiau dramblių. Kauno zoologijos sodas tada tokio gyvulio neturėjo. Ar šiandien turi, nežinau. Paskui mašina sustojo kažin kur Rygos mieste, nes planavome aplankyti muziejus ir bendrai su Ryga susipažinti. O mes kai kurie greitesni tauragiškiai pamatėme pirmą kartą gyvenime tramvajų. Smurkt ir įlipome pasivažinėti. Pirmas pusvalandis buvo įdomus, bet paskui reikėjo išlipti. Kur mūsų tas "gruzovikas" stovi, niekas nežinojo. Va, ir prasiėjo bėdos. Niekas iš mūsų latviškai nekalbėjo, o su rusų kalbos mokėjimu irgi daug ko negalėjome atsiekti. Nes irgi vos buvome pradėję tą kalbą mokintis. Bet kažin kaip vakarop savo grupę suradom. Pionierių vadovė mus išbarė kaip reikiant. Tai buvo lig šiol pirmoji ir paskutinė pažintis su Ryga.

REED BIMBA

Po "Reds" filmo pradėjau domėtis žurnalisto Reed asmenybe ir veikla. Keletą knygų jau perskaičiau vokiečių kalba. Bendrai yra įdomi tuometinė darbininko būklė Amerikoje. Reed straipsniuose yra minimi ir lietuviai darbininkai. Pav., jo aprašyme apie Paterson darbininkų streiką. Reed ten pakliuvo į kalėjimą. Tame kalėjime buvo ir lietuvių darbininkų. Be to, jeigu nori daugiau sužinoti apie Amerikos darbininkų klase, tai neapsieini be Antano Bimbos 1936 išleisto "The History of the American Working Class". Kiekvienas vokiečių autorius rašantis ta tema, cituoja Bimbą. Aš daugiau cituojamo lietuvių išeivio dar nesu užtikęs.

DRAUGYSTĖ

Leonidas Samjatinas ir Walter Behrendt, tai draugijų tarp Vokietijos ir Sov. Sąjungos pirmininkai, Maskvoje pasirašė sutartį Vokietijoj ruošti Sov. Sąjungos dienas. Šiais metais tokias dienas ruošia ukrainiečiai Hamburge ir kazachai Freiburge. Sekančiais 1983 metais garbė tenka lietuviams, uzbekams ir georgams. Kur ir kada tai bus, kai sužinosiu, pranešiu.

Romas Šileris

SUKELTA GRAŽIOS PARAMOS "VILNIES" DALININKŲ SUVAŽIAVIME

Birželio 6 d. įvyko laikraščio "Vilnis" bendrovės dalininkų suvažiavimas savoje salėje. Suvažiavimą atidarė bendrovės direktorių tarybos pirmininkė Estelle Bogden 10 val. ryto. Ji pakvietė viešnia iš St. Petersburg, Fla., J. Andriulienę pakalbėti. Po to paprašė dalyvius atsistoti vienai minutei ir tyloje pagerbti šiais metais mirusius vilniečius.

Išrinkta mandatų komisija: M. Kancerienė ir N. De Schaaf.

Prezidiumo rinkimas. Suvažiavimo tvarkos vedėja išrinkta J. Andriulienė, pagalbininkė E. Bogden, sekr. J. Marazienė, rezoliucijų komisijon J. Urmonienė, B. Rasinskienė, P. Malinauskienė, sveikinimų komisijon J. Urbikas, F. Vaitkus, N. De Schaaf.

Redakcijos raportą davė S. J. Jokubka. Raportas priimtas vienbalsiai. Administracijos raportą davė Julius Urbikas, kuris plačiai paaškino laikraščio finansinį stovį. Direkcijos ir Lietuvių Darbininkų Apšvietos draugijos raportą davė J. Marazienė. Ji nušvietė dabartinę laikraščio padėtį.

Visi raportai priimti be platesnių diskusijų.

Atsiklausta drg. Jono Patecko, ar jis nesutiktų pilną laiką dirbti administratoriaus pareigose. Bet Jonas pasakė: "kol kas ne".

Vėliau išsireiškė, kad ateityje nuomonę gali pakeisti.

Mandatų komisija raportavo, kad suvažiavime dalyvauja 30 dalininkų ir atstovaujamos 5 organizacijos.

Rezoliucijų komisijos raportas. J. Urmonienė perskaitė rezoliuciją, kurioje pasisakoma dėl ateities veiklos.

Sekantiems metams į bendrovės direktorių tarybą išrinkti šie dalininkai: J. Pateckas, J. Feiza, P.

Vaitkus, A. Vaitkienė, E. Bogden, P. Malinauskienė, M. Kancerienė, J. Urbikas, J. Marazienė. Alternatais: A. Paulikienė, K. Sisevičius, H. Pajūnienė.

Suvažiavimui įteikta M. Marquardt \$100, bet ji pati negalėjo dalyvauti, nes krisdama skaudžiai susižeidė.

Prieš suvažiavimą ir suvažiavime sukelta viso gero \$5,408.27. Neabejojau, kad bus gauta paramos ir daugiau, nes dabar paštas dažnai suvėluoja ir gal pasieksim pilnus šešis tūkstančius.

Suvažiavimą uždarė tvarkos vedėja J. Andriulienė 12 val. dieną.

Nuo pirmos val. pradėtas banketas. Seimininkės skubiai padengė stalus ir apkrovė visokiais skanumynais. Vaisių netrūko.

Papietavus buvo padaryta keli pranešimai. Birželio 12 d. bus LDS 53 kp. susirinkimas ir LDS 2-ros apskrities posėdis. Ruošiamos išleistuvės ir atsisveikinimas Lietuvos konsului Edmundui Juškiui. Svečiai pasižadėjo gausiai dalyvauti. Buvo atsišaukimas į Lietuvių Darbininkų Apšvietos draugijos narius, kad susirinktų liepos 17 d. į "Vilnies" salę, 1 val. dieną, ir apkalbėtų "Vilnies" pastato reikalus.

Po visų kalbų ir atsišaukimų buvo šauni dainų programa, kurią atliko mūsų šauniosios Lakštutės, vadovystėje muzikės Valerija Urbikas. Šį kartą mielos Lakštutės su savo talkininku Jonu Feiza nepagalėjo palinksminti dalyvių. Dainavo solo, duete, trio ir visa grupė. Nežiūrint, kad daug gražių dainų sudainavo, svečiai vis prašė daugiau ir daugiau. Esu tikra, kad vilniečiai Lakštutės daugiau negu dėkingi už jų gražų ir malonų pasirodymą. Sekr. J. M-nė

LANKO KAS PENKTADIENĮ

Ilgametė "Vilnies" skaitytoja Anna Putrimas jau kelinti metai randasi senelių namuose Lemonte, Illinois. Ją kas penktadienį lanko Antanina Butkis. Kiekvieną kartą nuneša jai lietuviško maisto, nes penktadieniais senelių namuose įnamiams teduoda tik žuvies, o Anna jos labai nemėgsta.

Anna Putrimas pasigenda savo pažįstamų lietuvių. Gražu būtų, kad jos pažįstami, negalintys ją aplankyti, nors pasiųstų laiškutį. Jos adresas: Mrs. Anna Putrimas, Holy Family Villa—Rm. 212, McCarthy Rd., Lemont, Ill. 60439.

Nellie

KINESKOPŲ GAMYKLAI

Panevėžyje "Ekranu" gamyklos pirmajame stiklo ceche pradėjo veikti automatizuotas kuglių baras: visam gamyklos procesui čia nereikia žmogaus rankų.

"Ekranu" konstruktoriai ir inžinieriai pirmieji šalyje sukūrė tokią liniją. Šie automatai prie vieno agregato išlaisvina 16 žmonių, kuriems palengvina darbo sąlygas.

SILUTĖS DIENOS

Antano Sniečkaus politechnikos institute buvo surengtos Silutės rajono dienos. Baldų kombinato, elektros tinklų, hidraulinių pavarų gamyklos, ryšių mazgo linijinio techninio cecho, audimo fabriko gamybininkai fakultetuose susitiko su dėstytojais ir studentais, čia koncertavo rajone meno saviveiklos kolektyvas.

10

"VILNIES" DALININKŲ SUVAŽIAVIMO REZOLIUCIJA

"Vilnies" bendrovės dalininkai, suvažiavę 1982 m. birželio 6 dieną "Vilnies" salėje, 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill., vienbalsiai užgria laikraščio "Vilnis" vedamą politinę liniją ir norime, kad ji būtų tokia ir ateityje.

Mes džiaugiamės, kad mūsų laikraščio vajai, kaip naujų skaitytojų gaunant, taip ir pinigų sukeliant buvo sėkmingi. Taipgi linkime, kad ir ateityje būtų taip sėkmingai pravedami. Kartu siūlome sekančiais metais laikraščiu sukelti nemažiau \$20,000 paramos.

Suvažiavimo dalyviai dėkoja visiems "Vilnies" bendradarbiams ir korespondentams šioje šalyje, taipgi Tarybų Lietuvoje už talką. Taipgi nuoširdžiai prašome ir ateityje prisidėti raštais bei korespondencijomis prie "Vilnies" turinio pajvairinimo. Tik Jūsų visų nuolatinė talka apvainikuoja "Vilni", kad gali didžiuotis savo populiarumu tarp lietuvių.

Mes visi šio suvažiavimo dalyviai nulenkiame galvas, išreikšdami liūdesį dėl praeitais metais mirusių vilniečių ir reiškiamo gilią užuojautą liūdimiems jų artimiesiems.

Pasižadame daryti viską, kad "Vilnis" būtų dar aštresniu irankiu kovoję už Amerikos darbo žmonių reikalus, prieš priespaudą, prieš rasizmą, o ypatingai kovoti dėl pastovios taikos ir tarpe tautų sugyvenimo bei bendradarbiavimo.

RŪPESTINGAI APKALBĖTI "VILNIES" REIKALAI

Gegužės 28 d. įvyko "Vilnies" bendrovės direktorių tarybos posėdis. Kadangi pirmininkė E. Bogden įposėdyje nedalyvavo, nes buvo užimta kitais reikalais, tai posėdį atidarė sekretorė J. Marazienė, o tvarkos vedėja išrinkta Millie Kancerienė.

Redakcijos raportą davė red. S. J. Jokubka. Jis žymėjo, kad darbas eina tvarkingai, J. Marazienė pažymėjo, kad permažai gaunanti vietos žinių iš organizacijų.

Finansinį raportą priruošė J. Urbikas, o paskaitė M. Kancerienė. Redakcijos ir administracijos raportai priimti.

Plačiai apkalbėta buvo nuomavimo klausimas. Taipgi salės nuomavimo reikalas. Patarta sekretorei pranešti raštiškai Ex Mainierių klubui ir kitoms organizacijoms nuomos kainą.

Nuodugnai ir rūpestingai apkalbėta suvažiavimo reikalas ir pasidalinta darbais, kaip suvažiavimo, taip po suvažiavimo banketo reikalais. Pranešta, kad Lakštutės pasižadėjo prieš banketą duoti koncertinę programą dalį.

Lietuvių Darbininkų Apšvietos draugijos valdyba pranešė, kad numatanti šaukti visuotinį narių susirinkimą liepos 17 d., 1 val. po pietų, "Vilnies" salėje. Kvietė visus narius ir "Vilnies" direkciją dalyvauti, nes tame susirinkime bus plačiai apkalbėti "Vilnies" pastato reikalai.

Posėdį tvarkos vedėja uždarė 3:30 val. po pietų.

Sekantis posėdis bus birželio 26 d. 1 val. po pietų.

Sekr. J. M-nė

Prašome visų vilniečių suglausti gretas prie savo laikraščio ir dar energingiau jį remti, kad jis nugaltų visus sunkumus ir dar ilgai gyvuotų.

Gyvuok ir klestėk, miela "Vilnis"! Rezoliucijų komisija:
P. Malinauskienė
B. Rasinskienė
J. Urmonienė

BŪTŲ BUVĘS KARAVANAS

Mano sesuo Della Kent ir jos vyras Dan Decoration Day švenčių proga buvo atvykę į Čikagą aplankyti artimųjų kapus ir pasisvečiuoti pas saviškius bei pažįstamus. Birželio 2 dieną jiedu išvyko atgal į namus Mt. Home, Ark. Tą pačią dieną į namus išvyko Minnie ir Vėdi Yuden, taipgi Sweyrush irgi į Mt. Home, Ark.

Jeigu visi jie būtų išvykę drauge tą pačią valandą, būtų buvęs karavanas iš Čikagos iki Mt. Home, Ark. Nellie

PRAŠO APLANKYTI

Sanptersburgietė Helen Bernotas galvojo šiemet vėl vykti į Lietuvą su "Vilnies" skaitytojų grupe. Praeitais metais jai labai patiko ekskursija, kuri buvo irgi laikraščio skaitytojams dešimčiai dienų Lietuvoje, bet šiemet negali, nes ją kamuoja sunki anginos liga.

Helen Bernotas labai apgailestauja, kad negalėjo būti koncerte, kai St. Petersburgu koncertavo "Lakštutės". Laiške taipgi pažymi, jog labai pageidautų, jeigu kas ją aplankytų sergančią. Tik prašo, kad pas ją nerūkytų, nes tas ją labai kankina. Jos adresas: 200—46th Ave., St. Petersburg Beach, Fla. 33706 Nellie

LIETUVIŲ DARBININKŲ APŠVIETOS DRAUGIJOS NARIŲ ŽINIAI

Primenu Lietuvių Darbininkų Apšvietos draugijos nariams, kad mūsų susirinkimas įvyks 1982 metais, liepos 19 d., 1 val. po pietų, "Vilnies" salėje. Šiame susirinkime bus nuodugnus raportas apie "Vilnies" pastatą ir visus namą liečiančius reikalus. Tad labai svarbu, kad visi draugijos nariai dalyvautų ir pagrindiniai susipažintų su minėto pastato reikalu.

Pasitikiu, kad nariai supras reikalą ir atsilankys į susirinkimą pažymėtu laiku.

Draugijos sekr. J. Marazienė

"VILNIES" FONDAS

"Vilnies" fondan nuo 1982 balandžio 27 iki birželio 1 įplaukė šios aukos:

\$200.00

"Ziggy" ir Vivian BAKER—Miami Beach, Fla. K. Danylos atminčiai.

\$100.00

MARY KIRSTUKAS—Naperville, Ill, pagerbimui savo 92-gimtadienio proga.

\$40.00

ANNA SLUZENSKI — Chicago, Ill., prisiminimui mirusių tėvelių Vincent ir Domicės Jankauskų.
FRANCES DELTUVA — Baltimore, Md. Mirusio vyro Joseph Deltuvos atminimui.

\$30.00

JOE ŽEMAITIS — Chesterland, Ohio—Prisiminimui mirusios žmonos Anna Žemaitis.
ELIZABETH V. REPSHIS—Dorchester, Mass.

\$25.00

R. MASLAVESKAS—Springdale, Pa.

\$15.00

VICTOR PREIKSA — Delavan, Wis.

Viso įplaukė\$ 480.00
Anksčiau buvo\$10,013.61
Iš viso\$10,493.61
Sirdingai dėkojam visiems, kurie prie fondo prisidėjo.

Administracija
P. S. Dalininkų suvažiavimo sveikinimai tilps kitame laikraščio numeryje. Adm.

BELIKO DETROITAS IR ČIKAGA

LDS bowleriai savo varžyboms (tournamentams) ir banketams iki šiol turėjo tris vietas: Detroitą, Čikagą ir Kenošą. Dabar, kai yra sunkiai susirgęs Jonas Strich, o Neumanų šeima išsikėlė gyventi į šiltesnį klimatą, nebėra kas Kenošoje suorganizuotų bowlerių varžybas bei banketus. Tokiu būdu beliko tik Detroitas ir Čikaga, kur šios sporto šakos aktyvistų vis dar yra gana entuziastingų. Nellie

SMAGI ŽINIAI

Buvo smagu gauti "Laisvės" redaktoriaus Antano Bimbos žmonos Ilsės laiškas. Jos laiškas esti turiningi, įdomūs skaityti. Dėkoju jai. Anksčiau Ilse yra rašiusi, kad draugas Bima po automobilio avarijos niekur negalėjo išeiti, netgi nueiti į redakciją. Dabar Ilse džiaugiasi, jog jau gali išeiti į parką pasėdėti, paskaityti ir parke pasinėkėti su žmonėmis.

Jiedu abu—Ilsė ir Antanas—yra mėgiamiausi man žmonės. Nellie

Vilnis, 1982 birželio 24

SVARBUS PRANEŠIMAS

Aš ir mano vyras Lou jau 10 metų esame kviečiami nuvykti į Floridą aplankyti tenai Lous brolius, seseris ir kitus gimines, kurių seniai nematėm. Todėl visus reikalus padėję į šalį susitarėm vykti birželio 10 dieną ir į Čikagą sugrįžti birželio 22 dieną.

Todėl atsakymus į laiškus laikraščio "Vilnius" reikalais bei kvitus pradėsiu išsiuntinėti tik po birželio 22 dienos. Jeigu kurie dar negavote, artimiausiu laiku gausite. **Nellie**

TAIKOS DEMONSTRACIJAI \$50

Čikagiečiai Josephine ir Charles Sisevičiai įteikė \$50 perduoti Čikagos taikos tarybai, kuri organizavo taikos šalininkus vykti autobusais į Niujorką birželio 12 dieną taikos demonstracijon. Kadangi patys Sisevičiai negalėjo vykti, jų aukotus \$50 Čikagos taikos taryba skyrė padėti kitiems.

Kad ir praėjo taikos demonstracija, čikagiškei taikos tarybai pinigai visuomet reikalingi darbui už taiką. Gražu būtų, kad daugiau kai kas pasektų Sisevičių pavyzdį tarybą paremti kiek kuris išgali. Tarybos adresas: Chicago Peace Council, 542 Dearborn—5th fl., Chicago, Ill. 60605. **Nellie**

BUVO STAIGMENA

Kai atidariau niujorkiečio Paul Ventos laišką buvo tokia staigmena, kaip niekaip negalima buvo patikėti, jog Kalifornijoje mirė Juozas Karosas. Tik po dienos susiskambinus su Kalifornija ir gavus Violet Trask laišką su žinia, kad Juozo Karoso nebėra, pilnai patikėjau.

Soniai Karosienei, ištis, skaudus šis įvykis po 65 metų gražaus ženybinio gyvenimo. Giliausia jai užuojauta ši liūdesį pergyvenant, jeigu jis bus galima pergyventi po tiek metų gražaus gyvenimo su Juozu. **Nellie**

BD. DIRECTORS MEETING JUNE 26

"Vilnius" Board of Directors susirinkimas įvyks Vilnius svetainėje birželio 26-tą, 1 val. po pietų.

Labai svarbu, kad visi seni ir nauji Board of Directors valdyba dalyvautų. **Julia Marazienė**

Roselandietės aptarė savo Klubo reikalus

Birželio 7 d. įvyko Roselando Lietuvių Moterų klubo narių susirinkimas. Narių atsilankė skaitlingai. Pirmininkė P. Valentienė atidarė susirinkimą 12:30 val. dieną ir vedė tvarką.

Valdyba davė išsamų raportą iš savo veiklos, pažymėdama, kad atlikusi visus darbus, kurie jai buvo paskirti.

J. Urmonienė davė raportą iš "Vilnius" dalininkų suvažiavimo. Ji žymėjo, kad suvažiavimas buvo sėkmingiausias. Ji kvietė nares dalyvauti Lietuvos konsulo E. Juškio išleistuvėse birželio 13 d.

Pranešta, kad mūsų klubo narė M. Marquardt—rimtai susižeidusi. Klubietės reišė jai užuojautą ir linkėjo pasveikti.

Sekančiam susirinkimui pasižadėjo vaišes paruošti drg. A. Vaitkienė ir K. Stukienė.

Kadangi liepos mėnesį pirmą pirmadienį bus šventė, šios šalies nepriklausomybės šventė, tai susirinkimo nebus. Sekantis Klubo susirinkimas bus rugpjūčio 2 d., 12:30 val. dieną, Anielės salėje, 4500 So. Talman Ave. Prašau visas nares į susirinkimą atsilankyti. **Sekr. J. Urmonienė**

NEMALONI ŽINUTĖ

Kalbėjau telefonu su drg. Lucille Matuziene ir sužinojau, kad ją buvo ištikusi skaudi nelaimė. Ji išpuolė iš vežimėlio ir pati nežino, kaip ilgai išgulėjo. Kai atsigavo, pajuto viso kūno skaudėjimą. Nustatyta, kad įlūžę šonkauliai ir šiaip sutrenkusi galvą ir koją.

Kaip žinia, miela Lucille gyvena viena miesto nuomuojamuose namuose 1845 N. Lara Bee, apt. 415, Chicago, Ill. Telefonas 915-6184. Iki atėjo pagalba, skaudžiai pergyveno ir vis dar nėra pilnai atsigavusi.

Nuo savęs linkiu mielai Lucille atgauti jėgas, o draugų prašau nors retkarčiais ją aplankyti, jei ne asmeniškai, tai per laiškus ar telefonu ir sumažinti tą neribotai gilų liūdesį. **Vysnutė**

TRYS METAI BE MARYTĖS DEMENTIENĖS

Rodos dar taip neseniai buvo su mumis drg. Marytė Dementienė, o štai, birželio 25 d. bus trys metai, kaip sustojo plakusi jos jautrioji širdis. Velionė mirė sulaukusi 90 m. a. Ji per savo gražų amžių atliko daug visuomenei naudingų darbų. Abu su savo velioniu mylimu vyru Juozu Dementiu gražiai dirbo pažangos labai ir stambiai rėmė pažangią spaudą ir visą judėjimą.

Jų jau nėra mūsų tarpe, bet naudingi ir gražūs darbai tebėra neužmiršti tų, su kuriais jie dirbo gyvendami Čikagoje, taip pat ir Kalifornijoje.

Lai būna jiems ramu ilsėtis užmigusiems neatbundančiu miegu. **Julija M.**

BAIGIA PRIPRASTI

Prieš kiek laiko aplankėme drg. Bessie Pavilionienę Dolton, Ill., slaugymo namuose. Pradžioje ji labai nuobodžiavo ir sielojosi. Bet birželio 3 d. radome ją gerokai pripratusią prie naujų sąlygų ir jau nesiskundė nuobodumu.

Ji sveika būdama visur dalyvavo ir stambiai rėmė pažangią spaudą. Priklausė prie pažangių organizacijų, ypatingai nuolatos lankė Roselando Lietuvių Moterų klubo susirinkimus. Būtų gražu, kad dabar roselandietės ją aplankytų.

Linkiu mielai Bessie ištvermės naujoje vietoje, o Frank Puodžiukui nuoširdus dėkui už transportaciją. **J. Urmonienė**

SKAMBINO "VILNIUS" ADMINISTRACIJAI

American Soviet Friendship čikagiškės tarybos darbuotoja Stella Tarlowski paskambino į "Vilnius" administraciją padėkoti pažangių rusų vardu lietuviams, kurie kartas nuo karto lankosi rusų parengimuose. Taipgi prašė pranešti jiems apie mūsų parengimus. Girdi, kaip lietuviai nori pasigrožėti rusų šokių ansambliu, taip rusai nori pasigrožėti mūsų "Lakštučių" lietuviškais dainomis.

Stella Tarlow ketino informuoti mus, kada esti ruošiami jų parengimai, mes savo ruožtu informuosime juos apie savus. **Nellie**

TARP MŪSŲ

— Plačiai žinoma kenošietė Alvena Strich negalėjo dalyvauti LDS bowlerių bankete gegužės 30 d. nei laikraščio "Vilnius" dalininkų suvažiavime birželio 6 dieną. Jos vyras vis dar tebeserga ir ilgesniam laikui jina negali išvykti iš namų.

— Kaip žinia, Karolis Pečiulis Kalifornijoje mirė, sulaukęs 104 metus. Velionies duktė Christine P. Karvelis laiške rašo, kad jos tėvas visą gyvenimą buvo sveikas. Sunegalavo tik praeitų metų sausio mėnesį, kai buvo susirgęs influenza. Prieš mirtį kelias savaites nejautė jokių skausmų ir mirė nesikamuodamas.

— Iš San Jose, Cal., Frances Laurence atsiuntė \$25 užuojautai velionio Juozo Karoso artimiesiems. Užuojautą pasirašo jos motina Antanina Staškus, sesuo Eleanor Claras ir ji pati. Tuo tarpu kalbant apie Staškiene, ji vis prižiūrama dukterų. Apie jos visišką pasveikimą nėra kalbos.

— Per LDS bowlerių varžybas Čikagoje galima buvo matyti ašarąjantį Servitą Gugą. Draugai jam reišė giliausią užuojautą netekus brolio Walterio, kurį jis taip mylėjo.

— Daugeliui žinoma buvusi AŽV Draugijėlės mokytoja ir muzikė Anna Peters šiuo metu gyvena tame pačiame name, kuriame gyvena jos sesuo Mary Urbikas su savo vyru Julium. Ann Peters kartas nuo karto aplanko ir savo dukrą, gyvenančią Bostone. **Nellie**

ABU LAUKIAME BOWLERIŲ

Mano vyras Lou DeSchaaf visuo met stengiasi dalyvauti LDS bowling varžybose (tournaments), nežiūrint kur jie esti—Detroite, Kenošoje ar Čikagoje. Aš laikiu LDS bowlerių banketu, kad susitikus su pažįstamais.

Šį kartą Čikagoje gegužės 30 dieną vykusią varžybų bankete susitikau Servit Gugą ir jo žmoną Ruth, Minnie ir Vedi Yuden iš Mt. Kome, Ark., Amelia Juskowiz, atstovaujančią niujorkiečius bowlerius, Juodaitienės dukrą Ruth Cogler, Denise Veseley ir daug kitų. **Nellie**

ST. PETERSBURG, FLA.

Mirus

Joseph M. Judickas

Reiškiame nuoširdžią gilią užuojautą dukrai Sylvia Lester, Hialeah, Fla., kitiems šeimoms nariams bei jų šeimoms, visiems artimiesiems ir draugams.

LITHUANIAN SENIOR CITIZENS CLUB
VALDYBA ir NARIAI

UŽUOJAUTA MIRUSIŲ ŠEIMOMS

Floridoje mirė J. K. Danyla, daug metų gyvenęs Čikagos priemiestyje Roseland, veikęs vietiniame Aido chore ir kitose draugijose. New Yorke mirė J. Juška, uolus veikėjas už taiką ir pažangą. Abu šie draugai rašė eiles dalyvavo pažangiųjų judėjime. Tragiškai mirė niujorkietis Alex Sukaitis. Reiškiau gilią užuojautą motinai Marcelei Sukaitienei, broliui ir kitiems giminėms bei draugams.

Patį esu patyrusi šeimoje panašią tragediją, gerai suprantu motinos padėtį ir linkiu greito nusiramimo draugei Sukaitienei.

ALISE JONIKIENĖ

SAN LEANDRO, CAL.

Mirus

Juozui Karosui

Reiškiu gilią užuojautą Jo mylimai žmonai, mielai draugei Ksaverai, dukrai Eugenijai, žentui Eugenijui Stanley, anūkams ir visiems artimiesiems bei draugams. Linkiu ištvermės pergyventi tą skaudų smūgį.

ALISE JONIKIENĖ

SAN LEANDRO, CAL.

Mirus

Juozui Karosui

Reiškiame gilią užuojautą jo mylimai žmonai Ksaverai, dukrai Eugenijai, žentui Eugenijui Stanley, anūkams ir visiems artimiesiems ir draugams.

ANTANINA STASKUS
FRANCES LAURENCE
ELEANOR CLARAS

**Jau metai kaip mirė
W. Paulauskas**

W. PAULAUSKAS

Birželio 30 dieną bus metai kaip mirė William Paulauskas. Tuoj po jo mirties duktė Anna Zaranka atsiuntė "Vilniai" \$1,000, pildydama velionio pageidavimą paliktame jai laiške.

William Paulauskas iš profesijos buvo šaltkalvis (tool and die maker), per ilgus metus turėjo nuosavą dirbtuvę Liberty Tool Works, Elizabeth, 1953 metais išėjo į pensiją.

Buvo vedęs Mary Lazaunik-Paulauskas, kuri mirė 1960 metais.

Giliamė nuliūdime paliko keturias dukteris: Mrs. Maryan Alfano, Elizabeth mieste, Mrs. Anne Zaranka, Linden mieste, Mrs. Genny Pocus, Mountainside mieste ir Adelle Dapkus, New Vernon mieste, brolių Augustą Lietuvoje, 14 anūkų ir tris proanūkus.

Jau metai kaip William Paulausko nebėra, jau metai kaip "Vilnis" nebeturi uolaus rėmėjo ir skaitytojo. X.

**MIRĖ IR PALAIDOTAS
FRANK ŽILIS-ŽILEVIČIUS**

Čikagiečiai, o ypačiai būvę roselandiečiai gerai prisimena Žilevičių šeimą, kuri ilgus metus gyveno Roselando kolonijoje. Iš jų beliko 3 gyvi, o ketvirtasis Frank Žilis mirė birželio 1 d. ir buvo

palaidotas birželio 4 d. Velionis buvo gimęs 1909 m. vasario 12 d. Chicago, Ill.

Jo tėveliai, taipgi ir visa šeima buvo pažangios minties. Velionis su žmona Lillian Virkaite visur dalyvaudavo.

Pastaruoju laiku velionis vertėsi auto padargų priekyba. Bet pasiligojęs turėjo darbo atsakyti.

Velionio karstą puošė gausa gyvų gėlių puokščių ir vainikų. Tas rodė, kad jis turėjo daug artimų draugų.

Laidotuvių tvarką vedė direktorius Bukauskas.

Be žmonos Lillian liko nuliūdime dvi sesutės Anna Parada ir Helen Valentienė, brolis ir šiaip daug artimų giminių ir draugų. Gaila palyginamai dar jauno žmogaus. Gili užuojauta artimiesiems.

J. Urmonienė

MIRĖ LIETUVIAI

Gegužės 20 d. mirė Anna Vilimas, sulaukusi 90 metų, gimusi Lietuvoje, Panemunėlyje. Amerikoje išgyveno 67 metus.

Gegužės 20 d. mirė Vilhelmina Radis-Baraitė, sulaukusi senatvės, gimusi Latvijoje.

Gegužės 22 d. mirė Kazimiera Milienė-Mažrimaitė, sulaukusi 81 metų, gimusi Lietuvoje, Skuodo mieste. Amerikoje išgyveno 32 metus.

Gegužės 25 d. mirė Genovaitė Karnauskienė-Vaškevičiūtė, sulaukusi 63 metų, gimusi Anglijoje, Manchester mieste. Amerikoje išgyveno 24 metus.

Gegužės 25 d. mirė Elena Lapienė-Bartkutė, sulaukusi senatvės, gimusi Liepojuje. Amerikoje išgyveno 32 metus.

Gegužės 28 d. mirė Joana Pautienytė, gimusi Lietuvoje, Lankeliškioje. Amerikoje išgyveno 33 metus.

Gegužės 9 d. mirė Severia Zizas-Klimaitė, sulaukusi 80 metų, gimusi Lietuvoje, Biržų apskr., Papilio parapijoje. Amerikoje išgyveno 60 m.

Gegužės 29 d. mirė Bronislova Morienė, gimusi Lietuvoje, Šiauliuose. Amerikoje išgyveno 22 metus.

Gegužės 31 d. mirė Justas Veikutis, sulaukęs 68 metų, gimęs Lietuvoje, Linkmenų miestelyje. Amerikoje išgyveno 33 metus.

**SUSIŽEIDĖ
MORTA MARQUARDT**

Darbščioji kultūrietė Mortulė Marquardt (buvusi Plečkaitienė) pastaruoju laiku nesijautė gerai, nes turi nesmagumo su regėjimu, bet vis stengdavosi dalyvauti Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos susirinkimuose, taipgi Roselando Lietuvių Moterų klubo susirinkimuose. Birželio 4 d. pasirošė dalyvauti "Vilnies" dalininkų suvažiavime, paruošė \$100 čekį. Bet birželio 5 d. anksti rytą ėjo ir kaip tai atsitiko, kad sugriuvo ir labai skaudžiai susižeidė. Iškviestas gydytojas nustatė, kad kaulai nelūžę, bet šiaip rimtai užsigavusi. Aišku, negalėjo niekur iš namų išeiti. Paskambino savo draugei, kuri paėmė ir atvežė ją "Vilniai" dovaną.

Linkėtina Martulei sėkmingai pasveikti. Gražu, kad ir nelaimėje nepamiršta pažangios spaudos reikalų.

Vilnietė

**APLANKYTI IR
PRISIMINTI MIRUSIEJI**

Gegužės 30 dieną vyko Lietuvių Tautinėse kapinėse Kapų puošimo dienos iškilmės. Dalyvių susirinko daug. Be įprastai sudarytos programos dar buvo kapinių steigėjų pagerbimui paminklo atidengimas.

Įžanginę kalbą pasakė kapinių direktorijos narys E. Gerulis, po to, tvarką vesti pakvietė M. Batutį. Gražiai ir pavyzdingai dainavo Estelle Bogden ir A. Brazis.

Buvo daugiau kalbų, bet atsirado ir tokių kalbėtojų, kurie vietoje pagerbti ir prisiminti mirusius, pradėjo "vaduoti" Lietuvą. Ateityje direktoriai turėtų apsižiūrėti, kad nekaltėtų žmonės, kurie nori mirusius "prikelti" karui.

Laikas sukultūreti ir nors kapinėse palikti ramybėje mirusius.

Dalyvė

SAN LEANDRO, CAL.

Mirus

Juozui Karosui

Reiškiame gilią užuojautą jo mylimai žmonai Ksaverai, dukrai Eugenijai, žentui Eugenijui Stanley, anūkams ir visiems artimiesiems bei draugams.

JULIA URMON ir ŠEIMA

SAN LEANDRO, CAL.

Mirus

Juozui Karosui

Reiškiame gilią užuojautą jo mylimai žmonai Ksaverai, dukrai Eugenijai, žentui Eugenijui Stanley, anūkams ir visiems artimiesiems bei draugams.

**NELLIE DE SCHAAF
LOUIS DE SCHAAF**

MIRĖ

John C. Silosky

Gyveno 7800 Eden Park Road, Orlando, Fla. Mirė sulaukęs 90 metų, gimęs Lietuvoje. Į Floridą atsikėlė gyventi 1945 metais iš Detroit, Mich. Buvo išėjęs į pensiją biznierių.

Paliko dideliame nuliūdime žmoną Kate ir 3 dukteris: Marie Howlett, gyvenančią Orlando, Fla., Lillian English, gyvenančią Tampa, Fla., ir Jeanette Heintz, gyvenančią Phoenix, Ariz., dvi seseris Lietuvoje, tris anūkus ir vieną proanūką.

Palaikai buvo pašarvoti Woodlawn Funeral Home Orlande. Velionis palaidotas Woodlawn Memorial Park kapinėse gegužės 13 d., 1982 m.

Nuliūdę žmona ir dukterys

SAN LEANDRO, CAL.

Mirus

Juozui Karosui

Reiškiame gilią užuojautą jo mylimai žmonai Ksaverai, dukrai Eugenijai, žentui Eugenijui Stanley, anūkams ir visiems artimiesiems bei draugams.

**JESSIE VESELEY
FRANK VESELEY
DENISE VESELEY**

SAN LEANDRO, CAL.

Mirus

Juozui Karosui

Reiškiame gilią užuojautą nuoširdžiai draugei, nepailstančiai visuomeninės veiklos darbuotojai velionio žmonai Ksaverai, Jo dukrai Eugenijai, žentui Eugenijui Stanley, anūkams ir visiems artimiesiems bei draugams ir pažįstamiems.

ANNA ir S. J. JOKUBKA

SAN LEANDRO, CAL.

Mirus

Juozui Karosui

Reiškiame gilią užuojautą jo mylimai žmonai Ksaverai, dukrai Eugenijai, žentui Eugenijui Stanley, anūkams ir visiems artimiesiems bei draugams.

Zinokite, kad ir mes liūdime su Jumis.

VILNIES KOLEKTYVAS